

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
ZA 2009. GODINU**

Broj: 04-9/10

Sarajevo, mart 2010. godine

**PREDSJEDAVALJUĆEM SKUPŠTINE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
PREMIJERU VLADE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
MINISTRICI FINANSIJA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta **Srednjobosanskog kantona** (u daljem tekstu: Kanton) za 2009. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Izmjenama i dopunama Budžeta Kantona za 2009. godinu (30.12.2009. godine) nije u dovoljnoj mjeri izvršeno uravnoteženje istog na način da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH, što je na kraju godine rezultiralo iskazanim deficitom u iznosu od 2.310.242 KM i donošenjem Odluke o unutrašnjoj preraspodjeli izdataka u Budžetu Kantona nakon isteka budžetske godine (10.03.2010. godine), kojom su odobreni već nastali izdaci (tačke 4.3 i 4.9 Izvještaja);**
- 2. Ne može se potvrditi da su u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH sačinjavani planovi novčanih tokova, koji predstavljaju osnov za izvršenje Budžeta Kantona, na bazi relevantnih i svih neophodnih podataka i informacija prikupljenih iz različitih izvora. Također, tromjesečni i mjesečni operativni**

planovi budžetskih korisnika nisu odobravani na osnovu prethodno sačinjenog plana novčanih tokova (tačka 4.3 Izvještaja);

3. Nisu poštovani zaključeni ugovori o koncesiji, u dijelu vršenja geodetskog premjera eksploatisane mase čime bi se utvrdio stvarni iznos duga po osnovu koncesionih naknada, niti je od strane nadležnih ministarstava (Ministarstvo privrede i Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede) vršen nadzor nad korištenjem predmeta koncesija, kako je utvrđeno kantonalnim Zakonom o koncesijama. Također nisu poduzete zakonom propisane mjere na naplati potraživanja po osnovu koncesionih naknada čije je stanje duga (prema evidencijama Ministarstva finansija) na dan 31.12.2009. godine iskazano u iznosu od 679.669 KM (tačka 4.4 Izvještaja);
4. Raspodjela dijela sredstava tekućih transfera u iznosu od 5.420.199 KM izvršena je bez prethodno utvrđenih kriterija kojim bi se definisao način ocjene i vrednovanje potencijalnih korisnika prilikom dodjele sredstava (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta). Utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava „Transfer-poticaaj privredi“ (995.100 KM) i „Transfer za kulturu, nauku i sport“ (527.760 KM) su uopštenog karaktera i nisu dovoljno razrađeni, tako da se ne može potvrditi dosljedna primjena istih. Nije u potpunosti provoden nadzor nad namjenskim korištenjem tekućih transfera za koje su nadležni Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka i Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede (tačka 4.5.3. Izvještaja);
5. Obaveze u iznosu od 852.211 KM (Studentski centar Sarajevo 781.383 KM i Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar 70.828 KM) nisu knjigovodstveno evidentirane, a odnose se na pružene usluge smještaja i ishrane studentima sa područja Kantona, kao i usluge medicinskog vještačenja u iznosu od 446.899 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu u FBiH (tačke 4.5.3 i 4.5.2 Izvještaja);
6. Tekući transferi više su iskazani za iznos od 291.690 KM, a odnose se na izdatke nastale u 2008. godini po osnovu provođenja mjera suzbijanja bruceloze i zaštite zdravlja životinja (199.050 KM), stacioniranog ovčarenja (68.700 KM) i rekultivacije poljoprivrednog zemljišta (23.940 KM), što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu u FBiH (tačka 4.5.3 Izvještaja);
7. Kapitalni izdaci kod osnovnih i srednjih škola u iznosu od 306.216 KM i tekući transferi iz oblasti vodoprivrede u iznosu od 104.628 KM evidentirani su na osnovu ispostavljenih faktura i okončanih situacija iz kojih se ne može potvrditi da su ugovoreni radovi, nabavka i ugradnja opreme stvarno izvršeni u 2009. godini (tačke 4.6 i 4.5.3 Izvještaja);
8. Nisu se dosljedno provodile odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH i Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu provođenja procedura kod izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavku roba, vršenja usluga i ugovaranja radova za tekuće izdatke kod kantonalnih organa uprave (kancelarijski materijal, materijal za čišćenje, gorivo, servisiranje i osiguranje vozila) i kapitalne izdatke kod osnovnih škola (tačka 4.6. Izvještaja);
9. Ne može se potvrditi da je kod pravosudnih institucija izvršeno usklađivanje stanja sredstava i izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Također nije izvršeno usklađivanje sredstava i izvora budžetskih korisnika na način predviđen propisima i aktima Kantona (tačka 4.7. i tačka 4.2. Izvještaja).

Mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, **Godišnji finansijski izvještaj Budžeta Srednjobosanskog Kantona ne prikazuje istinito i objektivno**, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2009. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Srednjobosanskog Kantona u toku 2009. godine nije bilo u svim materijalno – značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije na naše Mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Nadležne institucije Kantona nisu donijele Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao ni Godišnji plan korištenja sredstava zaštite i spašavanja (tačka 4.5.3. Izvještaja).

Sarajevo, 25.03.2010. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	1
4.	NALAZI I PREPORUKE	1
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	1
4.2	Sistem internih kontrola	2
4.3	Budžet za 2009. godinu	5
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2009. godinu	6
4.5	Tekući rashodi	1
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova uposlenih	1
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	3
4.5.3	Tekući transferi	5
4.6	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH	1
4.7	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2009. godine	1
4.8	Tekuća rezerva	2
4.9	Finansijski rezultat	2
4.10	Novčana sredstva.....	3
4.11	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	3
4.12	Kratkoročne obaveze	1
5.	KOMENTAR	1

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
za 2009. godinu

1. UVOD

Srednjobosanski kanton (u daljem tekstu Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Srednjobosanskog Kantona. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom kantona je propisano da je Kanton nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu, Ustavom federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona. Kanton je nadležan za uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama, utvrđivaje obrazovne politike, uključujući donošenje propisao obrazovanju i osiguravanju obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče regulisanja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija opozivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, donošenje propisa o lokalnoj samoupravi.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada Kantona koju čine Premijer i 8 ministara.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Na dan 31.12.2009. godine broj uposlenih koji su se finansirali iz budžeta Kantona 4.848 dok je budžetom planirano 4.817 uposlenika. Struktura uposlenih na dan 31.12.2009. godine je slijedeća: ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja 3.060, MUP-a 1.112, organi uprave Kantona 393 i pravosudne institucije 283.

Sjedište Vlade Kantona je u ulici Stanična broj 43 u Travniku.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2009. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2009. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u novembru 2009. godine i martu 2010. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Budžeta Kantona za 2009. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potrebno je donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika, kao i osigurati donošenje svih nedostajućih akata i dosljednu primjenu istih u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava i dosljedne primjene zakonskih propisa kod svakog budžetskog korisnika.

Potrebno je uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika.

Planiranje budžetskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije i realnih potreba budžetskih korisnika, a odluke o preraspodjelama donositi samo u iznimnim slučajevima u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona.

Potrebno je izradu Budžeta za narednu fiskalnu godinu u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima, utvrditi izvore za finansiranje deficita, a izvršenje budžeta uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinственog računa Trezora.

Potrebno je poduzeti potrebne aktivnosti u cilju donošenja podzakonskih akata kojima će se utvrditi cijene i procedure naplate naknada za koncesije. Vršiti pregled dokumentacije eksploatisanih masa utvrđenih na osnovu geodetskog premjera kao osnove za realan obračun u skladu sa zaključenim ugovorima.

Dosljedno primjenjivati kantonalni Zakon u rudarstvu u dijelu: obaveznog obračuna naknade za koncesiju za iskopanu jalovinu i štetu napravljenu istraživanjem ili eksploatacijom na istražnom ili eksploatacijskom polju; vođenja adekvatnih evidencija i registra svih sklopljenih ugovora o koncesiji. Vršiti nadzor nad korištenjem predmeta koncesija u skladu sa Zakonom o koncesijama i poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu evidentiranih potraživanja po osnovu koncesionih naknada.

Prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti u skladu sa članom 178. Zakona o vodama. Neurošena sredstava na dan 31.12. evidentirati na način koji će omogućiti praćenje namjenskog utroška istih.

Svi budžetski korisnici treba da kontrolišu valjanost i tačnost obračuna i isplate plaća i naknada, da provode nadzor nad postavljenim kontrolama, te vrše procjenu uspješnosti kontrole obračuna i isplate plaća i naknada. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta treba urediti sistem internih kontrola u dijelu zaprimanja dokumentacije za obračun plaća od nižih potrošačkih jedinica, zatim prethodne provjere dokumentacije prije unosa na obradu i plaćanje.

Preispitati propise i akte kojima je utvrđeno pravo na dodatak za posebne uslove rada ministru Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i visinu naknade plaće za vrijeme suspenzije policijskih službenika i u skladu sa istim poduzeti odgovarajuće aktivnosti.

Kod obračuna dodataka na plaću (prekovremeni i noćni rad, rad vikendom i u vrijeme praznika) prethodno provesti propisanu proceduru i obezbijediti potrebnu dokumentaciju, a obračuni i isplatu vršiti samo za rad u organima uprave po nalogu rukovodioca.

Potrebno je da Služba za zajedničke poslove uspostavi adekvatne evidencije o upotrebi vozila te vrši kontrolu utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa.

Potrebno je obaveze za usluge medicinskog vještačenja evidentirati u momentu kada je obaveza za plaćanje nastala u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Evidentiranje izdataka po osnovu ugovora o djelu i izdataka za rad u komisijama potrebno je vršiti na propisanim pozicijama u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i obezbijediti evidencije o izvršenim isplatama članovima komisija kako bi izvršene isplate bile u granicama limita određenih zakonskim propisima.

Potrebno je da ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja u saradnji sa resornim ministarstvom preispitaju potrebu angažovanja vanjskih saradnika za odvijanje redovne nastave i obezbijede jednoobraznu evidenciju, kao i potrebu angažovanja vanjskih saradnika ili zaposlenika za obavljanje finansijsko-računovodstvenih poslova.

Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka, Kantonalni zavod za urbanizam i ustanove obrazovanja za poslove izvršene na osnovu zaključenih ugovora o djelu ili ugovora o privremenom i povremenom obavljanju poslova treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i da obezbijede izvještaj o izvršenom poslu.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Kantonalna uprava za BIZ, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka, Kantonalni zavod za urbanizam i ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja treba da poduzmu potrebne aktivnosti kako se redovni poslovi sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali na osnovu ugovora.

Potrebno je da budžetski korisnici donesu pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije kojim bi definisali pravo, način korištenja i kontrolu utroška ovih sredstava, a u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava za ove namjene.

Potrebno je da Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka realizaciju transfera za koje su nadležni vrše u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona, donesu pisane kriterije sa mjerljivim parametrima koji bi služili kao osnov za određivanje visine i raspodjele sredstava, kao i da regulišu obavezu podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava od strane korisnika, te propišu nadzor nad istim. Potrebno je da nadležna ministarstva redovno dostavljaju izvještaje Ministarstvu finansija o utrošku tekućih transfera i da provode nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Potrebno je dosljedno primjenjivati Uputstvo za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu vršenja terenske kontrole i provjere potpora od strane kantonalne inspekcije, kao i Program utroška sredstava na ime pomoći poljoprivrednim proizvođačima u dijelu namjenskog utroška sredstava i dostavljanja izvještaja korisnika o istom.

Potrebno je da se u slučaju većeg ostvarenja pojedinih vrsta poticaja (program iskorijenjavanja bruceloze) u odnosu na procjenu prilikom donošenja Budžeta i usvajanja Programa, na vrijeme izvrše preusmjeravanja, u cilju izbjegavanja prekoračenja Budžeta.

Dosljedno primjenivati Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH u cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja nabavke stalnih sredstava na propisanim pozicijama.

Potrebno je da Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede u skladu sa odobrenim sredstvima, donese kriterije sa mjerljivim parametrima, na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje svrhe predloženih projekata iz oblasti vodoprivrede i utvrdi visinu odobrenih sredstava. Blagovremeno izvršiti realizaciju odobrenih sredstava iz oblasti vodoprivrede, osigurati nadzor nad namjenskim korištenjem istih, kao i izyješavanje korisnika sredstava o utrošku. Propisati način vršenja nadzora i osigurati isti nad namjenskim korištenjem sredstava „Transfera općinama prema članu 62. federalnog Zakona o šumama za razvoj nerazvijenih dijelova općina“, a sa općinama zaključiti ugovore kojima bi se regulisali međusobna prava i obaveze.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Kantonalna uprava civilne zaštite, za korištenje sredstava za zaštitu i spašavanje, je dužna donijeti detaljni Godišnji plan korištenja sredstava u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Potrebno je da Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Pravilnikom o kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći definiše kriterije na osnovu kojih bi se odredila visina jednokratne novčane pomoći i u kom rasponu bi se kretale iste.

Potrebno je izvršiti detaljnu razradu kriterija prilikom bodovanja projekata vezanih za dodjelu sredstava sa pozicije „Transfera-poticaji privredi“ te dosljedno primjenjivati Program utroška sredstava u dijelu rasporeda i namjenskog trošenja istih.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je da se izvrši uvid i analiza stanja sredstava na izdvojenom računu kod Hypo Alpe Adria bank i da se po istom poduzmu adekvatne mjere.

Prilikom provođenja postupaka nabavke roba, usluga i radova potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama u BiH, dok Plan nabavki roba, radova i usluga treba da sadrži predmet nabavke i procijenjene vrijednosti iste sa utvrđenim količinama.

Potrebno je da se nastave aktivnosti vezano za pitanje vlasništava dijela zgrade Općinskog suda u Bugojnu u koju je izvršeno ulaganje.

Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obaveza Kantona, te uskladiti stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa zakonskim propisima. Uspostaviti evidenciju stalnih sredstava u prihvatljivoj softverskoj aplikaciji za sve budžetske korisnike.

Nabavku stalnih sredstava knjigovodstveno evidentirati sa datumom nabavke, a rashodovanje istih provoditi u skladu sa Račuvodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i kantonalni trezor.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona potrebno je utvrditi kriterije upotrebe sredstava tekuće rezerve Budžeta te istu koristiti za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine. Odlukama o korištenju sredstava tekuće rezerve utvrditi korisnicima obavezu podnošenja izvještaja o utrošku istih.

Izvršiti analizu neraspoređenog viška rashoda nad prihodima i akumuliranog viška prihoda nad rashodima iskazanih u Konsolidovanom Bilansu stanja na dan 31.12.2009. godine i utvrditi iznos stvarnog viška rashoda nad prihodima po periodima na koji se odnosi.

Potrebno je kontinuirano poduzimati mjere radi naplate potraživanja, a posebno u dijelu sumnjivih i spornih potraživanja.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta kantona za 2009. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na sljedeće:

- unapređenje kontrolnog okruženja (usaglašavanje postojećih i donošenje nedostajućih akata) u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, s praćenjem i nadgledanjem odgovarajućih kontrolnih aktivnosti od strane nadležnih kod svakog budžetskog korisnika.
- organizovanje interne revizije na nivou Kantona u skladu sa Pravilnikom o internoj reviziji u FBiH.
- planiranje budžetskih sredstava potrebnih za funkcionisanje budžetskih korisnika na osnovu relevantnih parametara i opravdanih potreba i usklađivanje izvršenja budžeta sa planom novčanih tokova.
- zaprimanje dokumentacije za unos u sistem putem protokola kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta i prethodne provjere dokumentacije prije unosa na obradu i plaćanje.
- ispitivanje opravdanosti formiranja komisija, visine izvršenih isplata za rad članovima komisija, posebno imajući u vidu zakonom utvrđenu djelatnost organa uprave koja je u okviru njihove nadležnosti.
- preispitivanje visine i osnovanosti izvršenih isplata za usluge medicinskog vještačenja i evidentiranje obaveze po osnovu istih u momentu kada je obaveza za plaćanje nastala.
- ne donošenje internih aktata od strane budžetskih korisnika kojim bi se definisali svrha i povod korištenja reprezentacije.
- pravovremeno zaključivanje ugovora za sufinansiranje visokog školstva sa korisnicima sredstava i osiguranje namjenskog trošenja istih, utvrđivanje kriterija finansiranja.
- preispitivanje opravdanosti dodjele sredstava sa pozicije transfer za kulturu, nauku i sport, definisanje potrebnih uslova za dodjelu sredstava potencijalnim korisnicima i praćenje realizovanih sredstava shodno utvrđenom planu i kriterijima raspodjele.
- uvid i analizu stanja sredstava na izdvojenom računu kod Hypo Alpe Adria bank i poduzimanje adekvatnih mjera u cilju realizacije istih.
- preispitivanje ulaganja u nadogradnju zgrade za potrebe općinskog suda u Bugojnu i poduzimanje odgovarajućih mjera.
- plan nabavke roba, radova i usluga ne sadrži predmet nabavke, procjenjene vrijednosti nabavke sa utvrđenim količinama i dosljedno poštivanje odredbi Zakona o javnim nabavkama u BiH prilikom nabavke roba i usluga.
- usaglašavanje stanja stalnih sredstava sa izvorima sredstava u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- korištenje sredstava tekuće rezerve u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2009. godinu, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine.

- analizu neraspoređenog viška rashoda nad prihodima iskazanog u Bilansu stanja i akumuliranog viška prihoda nad rashodima iskazanog u Konsolidovanom finansijskom izvještaju o izvršenju budžeta na dan 31.12.2009. godine i utvrđivanje iznosa stvarnog viška rashoda nad prihodima po periodima na koji se odnosi.
- poduzimanje adekvatnih mjera radi naplate potraživanja, posebno u dijelu sumnjivih i spornih potraživanja.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno

- Budžet za 2009. godinu je donesen u roku propisanom Zakonom o budžetima u FBiH, međutim kod donošenja izmjenjena i dopuna Budžeta nisu pravovremeno poduzimane aktivnosti na provođenju istih.
- u 2009. godini donesen je novi Zakon o koncesijama kojim se reguliše oblast koncesija (predmeti, uvjeti i pravila dodjeljivanja koncesija), ali nisu poduzete sve zakonom propisane mjere za naplatu evidentiranih potraživanja po osnovu koncesionih naknada.
- obračun i isplata jubilarnih nagrada za uposlenike u organima uprave je vršen u skladu sa važećim zakonskim propisima osim kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Ministarstva prostornog uređenja, obnove i povratka.
- pokrenute su aktivnosti vezano za osiguranje izvještaja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava za sufinansiranje implementacije projekta Jačanja zdravstvenog sektora.
- Odluke o korištenju tekuće rezerve su blagovremeno donesene, međutim nije osigurano da korisnik sredstava podnosi izvještaj o utrošku sredstava.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici postupili :

- blagovremeno se poduzimaju aktivnosti u cilju realizacije programa utroška namjenskih sredstava koje donosi Vlada kantona (promjena namjene poljoprivrednog zemljišta).
- u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele u FBiH donesena je kantonalna Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele.
- izvršeno je preispitivanje načina izvršenog obračuna i isplate plaća po osnovu prekovremenog rada za nastavno osoblje u osnovnim i srednjim školama i po istom su poduzete mjere.
- za izradu prostorno-planske dokumentacije na području Kantona Odlukom o izdvajanju sredstava definisano je da su korisnici obavezni dostavljati izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i predviđen je nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.
- pokrenuta je inicijativa u cilju zakonskog osiguranja vršenja nadzora nad namjenskim utroškom sredstava doznačenih korisnicima obzirom da isto nije regulisano Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom Srednjobosanskog kantona.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, a temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutrašnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Odgovorni su za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad budžetima, odobrenim finansijskim planovima, napolatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplatama.

Na nivou kantonalnih organa uprave, doneseni su pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji koji definišu organizaciju, opis poslova uposlenih, sistem rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta nisu jasno podijeljene odgovornosti i nadležnosti uposlenih niti su detaljno opisani radni poslovi i zadaci (pomoćnik ministra za materijalno-finansijsko poslovanje i viši stručni saradnik za materijalno-finansijsko poslovanje). Nepopunjenost radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za boračka pitanja

(sistemizovano 18 radnih mjesta, a popunjeno 8) mogla je imati za posljedicu da se pojedini poslovi ne obavljaju u potpunosti prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji.

Tokom revizije za 2009. godinu konstatovano je da veći dio budžetskih korisnika još uvijek nije donio akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola, kojim bi se obezbijedili kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja javnih sredstava. Uočili smo nedovoljnu saradnju i komunikaciju između Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede i Ministarstva finansija prilikom dostavljanja dokumentacije za unos u Glavnu knjigu Trezora što je imalo za posljedicu knjigovodstveno evidentiranje izdataka iz 2008. godine u revidiranoj 2009. godini.

Navodimo da najveći broj korisnika ima samo usvojene Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistemizaciji radnih mjesta i Pravilnike o plaćama. Utvrđeno je da budžetski korisnici nisu donijeli Pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, iako je članom 62. Zakona o budžetima u FBiH propisano da budžetski korisnici imaju obavezu urediti sistem interne kontrole i donijeti Pravilnik o internim kontrolama, kojim bi se osiguralo da su resursi korišteni u skladu sa postavljenim ciljevima, te da su zaštićeni od gubitaka, prijevara ili lošeg upravljanja. Navedenim Pravilnikom trebaju se opisati svi procesi rada definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika kroz razrađene upravljačke, administrativne i računovodstvene kontrolne postupke, kao i postupke procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja. Iako su prethodnim revizorskim izvještajem date preporuke za poboljšanje sistema internih kontrola, ne može se potvrditi da je uspostavljen cjelovit sistem internih kontrola kroz donošenje potrebnih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti i odgovornosti i procjenu rizika.

Računovodstvene politike za kantonalne budžetske korisnike i kantonalni Trezor iz 2004. godine nisu prilagođene stvarnoj organizaciji budžetskih korisnika, posebno u dijelu preciziranja vođenja poslovnih knjiga, likvidiranja finansijske dokumentacije, jedinstvenog pristupa knjigovodstvenog evidentiranja stalnih sredstava, vršenja popisa stalnih sredstava, vođenja pomoćnih evidencija potraživanja za vlastite prihode. S obzirom na donošenje novih zakonskih propisa iz oblasti računovodstva i revizije, potrebno je izmijeniti i prilagoditi postojeće Računovodstvene politike.

Navodimo nedovoljno funkcionisanje sistema internih kontrola kod izrade, donošenja i izvršenja Budžeta za 2009. godinu. Posebno se ističe nerealno planiranje kod većeg dijela budžetskih korisnika, što je imalo za posljedicu donošenje velikog broja odluka o prestrukturiranju izdataka unutar korisnika i preraspodjela sredstava između korisnika. Nakon donošenja drugih Izmjena Budžeta za 2009. godinu, Vlada Kantona je 10.03.2010. godine (nakon isteka budžetske godine) donijela Odluku o unutarnjoj preraspodjeli izdataka čime je potvrđeno nastalo prekoračenje na pojedinim budžetskim pozicijama. Značajno je napomenuti da Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2009. godinu nisu utvrđeni prioriteti u izvršavanju Budžeta.

Nisu postojale adekvatne kontrolne aktivnosti prilikom obračuna i isplate prekovremenog rada, jubilarnih nagrada i naknada članovima komisija. Kao i prethodne godine, ni u toku 2009. godine Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije vršilo kontrolu dokumentacije vezano za pripremu plaće, nego su se podaci dostavljali direktno u operativnu službu, a ne putem protokola resornog Ministarstva i unosili su se u sistem za obračun - POC bez prethodne kontrole. Također nije vršena ni naknadna kontrola nakon izvršenog obračuna, tako da kontrolne aktivnosti nisu uspostavljene na način kako bi se osigurala efikasna kontrola u svim segmentima kod obračuna i isplate plaća.

Uvidom u primjenu donesenih akata konstatovano je da se nisu dosljedno primjenjivali propisi o uslovima i načinu korištenja službenih vozila. Nije vođena evidencija o izdatim putnim naložima, pređenoj kilometraži, niti je vršena kontrola utroška goriva i maziva prema utvrđenim normativima. Pravilnikom o korištenju službenih vozila definisano je da rukovodioci raspolažu službenim vozilima 24 sata dnevno, za što nisu prezentirana pojedinačna rješenja o utvrđivanju prava na isto. Odlukom Vlade o utrošku sredstava za materijalne troškove propisana su mjesečna ograničenja za mobilne telefone i sredstva reprezentacije, s tim da se neutrošeni dio sredstava iz prethodnog tromjesečja može prenijeti u naredno do kraja tekuće godine. Ovakvim načinom priznavanja troškova mobilnih telefona i reprezentacije ne osigurava se tokom godine odgovarajući nivo kontrole jer ostavlja mogućnost priznavanja utroška u znatno većim iznosima od mjesečno dozvoljenih.

Provedenom revizijom utvrđeno je da kontrolne aktivnosti nisu definisane na adekvatan način u dijelu realizacije tekućih transfera, odnosno utvrđivanja kriterija i primjene istih prilikom odabira korisnika

transfera, kao i utvrđivanja visine sredstava, što bi bilo osnov za transparentno i namjensko trošenje sredstava. Utvrđeno je da nadležna ministarstva nisu na propisani način provodila nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava odobrenih tekućih transfera.

Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava koji je donio ministar financija 23.02.2007. godine, definisan je način popisa sredstava i izvora sredstava kod budžetskih korisnika Kantona. Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo potvrditi da je usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem, izvršeno na način predviđen ovim Pravilnikom i to u dijelu osnivanja popisnih komisija, izrade izvještaja o popisu i Elaborata o obavljenom popisu. Naime, navedenim Pravilnikom je utvrđeno da svaka popisna komisija nakon obavljenog popisa, sastavlja izvještaj koji dostavlja budžetskom korisniku i centralnoj popisnoj komisiji nadležnog ministarstva, koje objedinjeni izvještaj za sve budžetske korisnike dostavlja Centralnoj popisnoj komisiji Kantona. Revizijom je utvrđeno da je Odlukom Vlade formirana Centralna popisna komisija sačinila Elaborat o obavljenom popisu za kantonalna ministarstva i ostale organe uprave dok su za pravosudne institucije, osnovne i srednje škole njihove centralne popisne komisije sačinile Elaborate, koji su upućeni direktno na Vladu Kantona i kao takvi usvojeni, što je suprotno odredbama navedenog Pravilnika o popisu.

Vlada je 14.12.2009. godine donijela Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele, kojom su definisane vrste vlastitih prihoda koje ostvaruje svaki od korisnika i koje može koristiti za pokriće dijela rashoda, načini i rokovi raspodjele. Navedenom Uredbom nije utvrđena obaveza korisnicima da donesu vlastite Pravilnike o vrstama vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele, kojima bi se detaljnije uredili postupci vezani za način ostvarenja prihoda kao i visina pojedinih vrsta vlastitih prihoda. Također je utvrđeno da navedenom Uredbom nisu obuhvaćene sve vrste vlastitih prihoda koje ostvaruju budžetski korisnici (prihodi od iznajmljivanja prostora i opreme škola).

Namjenska sredstva prikupljena na osnovu zakonskih propisa (opće i posebne vodne naknade, naknade za opće korisnu funkciju šuma i proširenu biološku reprodukciju šuma), čije je trošenje u nadležnosti pojedinih budžetskih korisnika, nisu iskazana na odgovarajućim pozicijama u Glavnoj knjizi Trezora već su ista oprihodovana u Budžetu Kantona. Ovo navodimo iz razloga što ovakvim knjigovodstvenim evidentiranjem se otežava praćenje trošenja namjenskih sredstava, a u krajnjem slučaju stvara mogućnost nenamjenskog trošenja istih.

Na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva finansija formiran je Odjel za unutrašnju reviziju, koji je direktno odgovoran ministru finansija. Zakonom o izvršenju budžeta za 2009. godinu uređeno je da će Ministarstvo finansija putem unutrašnje revizije vršiti nadzor nad finansijskim, materijalnim i računovodstvenim poslovanjem budžetskih korisnika, kao i zakonitost i svrsishodnost upotrebe budžetskih sredstava. Vlada je razmatrala i zaključcima prihvatila dostavljene kvartalne izvještaje Odjela o provedenim revizijama, osim Izvještaja za period juli-septembar 2009. godine. Navedenim zaključcima su zaduženi budžetski korisnici da postupe po preporukama iz izvještaja o obavljenoj reviziji, međutim nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da se u potpunosti postupa po preporukama interne i eksterne revizije.

Kod Ministarstva unutrašnjih poslova je organizovana interna revizija sa jednim uposlenim čije je radno mjesto predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

Zaključkom Skupštine od 01.12.2009. godine predloženo je Ministarstvu finansija i Vladi da razmotre mogućnost uspostavljanja Ureda za reviziju pri Vladi Kantona u cilju osiguravanja uslova za efikasniji rad interne revizije. Do momenta okončanja revizije nisu poduzete aktivnosti po navedenom.

Potrebno je osigurati donošenje svih nedostajućih akata, dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, kao i praćenje sistema internih kontrola, a u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava i dosljedne primjene zakonskih propisa kod svakog budžetskog korisnika.

Potrebno je donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definisati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika.

Potrebno je uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika.

4.3 Budžet za 2009. godinu

Ministarstvo finansija je uputilo budžetskim korisnicima Uputstvo o načinu i elementima izrade Budžeta kantona za 2009. godinu, u koji nije uključen osnovni sadržaj Dokumenta okvirnog Budžeta i inidativna gornja granica rashoda izvedena iz istog za svakog budžetskog korisnika. Većina budžetskih korisnika u svojim budžetskim zahtjevima nije dala obrazloženja predviđenih potreba kako bi Ministarstvo finansija moglo izvršiti pregled i analizu zahtjeva budžetskih korisnika, dok su tekući transferi i kapitalni izdaci planirani bez unaprijed pripremljenih programa i projekata. Dokument okvirnog Budžeta za period 2009.-2011. godina koji je Vlada usvojila 09.10.2008. godine se ne zasniva na procjeni privrednog razvoja, razvoju socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora, kako je predviđeno Zakonom o budžetima u FBiH.

Ministarstvo finansija je sa zakašnjenjem (27.10.2008. godine), dostavilo Vladi Nacrt Budžeta za 2009. godinu, što nije u skladu sa članom 16. Zakona o Budžetima u FBiH. Prilikom izrade Budžeta za 2009. godinu nije sačinjen plan pokrića deficita, odnosno nisu utvrđeni izvori za finansiranje budžetskog deficita, kako je regulisano članom 17. Zakona o budžetima u FBiH, imajući u vidu da je ostvareni deficit iz prethodnog perioda u većem iznosu od akumuliranog viška prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda, te da je stvarno nepokriveni deficit iz prethodne godine iznosio 3.268.816 KM.

Budžet Srednjobosanskog kantona u iznosu od 173.538.933 KM i Zakon o izvršenju budžeta Kantona za 2009. godinu, Skupština Kantona je donijela 22.12.2008. godine. Tokom godine, u slučaju nedostatka sredstava na pojedinim pozicijama, vršene su preraspodjele unutar korisnika i između korisnika, iz čega se može zaključiti da su budžetski korisnici stvarali obaveze veće od budžetom odobrenih sredstava, što nije u skladu sa članom 31. Zakona o budžetima u FBiH. Naprijed navedeno kao i pad prihoda tokom 2009. godine imalo je za posljedicu donošenje Izmjena Budžeta, koje su od strane Skupštine usvojene dana 31.07.2009. godine i istima su prihodi i rashodi smanjeni za 25.001.200 KM. Druge Izmjene Budžeta Kantona za 2009. godinu usvojene su dana 30.12.2009. godine, kojima je Budžet Kantona utvrđen u iznosu od 149.058.325 KM.

Značajno je istaći da je nakon isteka budžetske godine i usvojenih Izmjena Budžeta za 2009. godinu, Vlada Kantona 10.03.2010. godine donijela Odluku o unutarnjoj preraspodjeli izdataka između korisnika u Budžetu za 2009. godinu, prema kojoj je odobrila već nastala prekoračenja na pojedinim budžetskim pozicijama određenih korisnika budžeta.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da većina budžetskih korisnika nije u predviđenim rokovima dostavljala tromjesečne i mjesečne planove izvršenja Budžeta Ministarstvu finansija, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Kantona za 2009. godinu, te je za iste Ministarstvo finansija utvrđivalo mjesečni plan potrebnih sredstava. Također ne može se potvrditi da su korisnici preuzimali obaveze za koja su sredstva namjenski iskazana u posebnom dijelu Budžeta, ako je njihovo plaćanje usklađeno sa tromjesečnim i mjesečnim planom njegovog izvršavanja.

Ministarstvo finansija nije sačinjavalo adekvatne mjesečne planove novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora i koji predstavljaju osnovu za izvršavanje budžeta. Nisu sačinjavani mjesečni planovi alokacija raspoloživih budžetskih sredstava budžetskim korisnicima koje odobrava ministar finansija, što nije u skladu sa članom 28. Zakona o budžetima u FBiH. Također ne može se potvrditi da je vršeno tromjesečno i mjesečno budžetsko izmirenje obaveza u skladu sa likvidnosti budžeta i preuzetim obavezama budžetskih korisnika do visine planirane u godišnjem finansijskom planu korisnika.

Budžetom Kantona za 2009. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br	Opis	Budžet za 2009. Godinu	I Rebalans budžeta za 2009. Godinu	II Rebalans budžeta za 2009. godinu
1	2	3	4	5
I	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	173.538.933	148.537.733	149.058.325
1	Prihodi i primici	167.603.500	138.383.099	138.822.325
2.	Nerasp. višak prih. i rashoda	5.935.433	4.236.000	4.236.000
3.	Finansiranje	-	5.918.634	6.000.000
II	UKUPNI RASHODI	173.538.933	148.537.733	149.058.325
III	Razlika (višak/manjak)	-	-	-

Planiranje budžetskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije i realnih potreba budžetskih korisnika, a odluke o preraspodjelama donositi samo u iznimnim slučajevima u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona.

Potrebno je izradu Budžeta za narednu fiskalnu godinu u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima te utvrditi izvore za finansiranje deficita.

Potrebno je izvršenje budžeta uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2009. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2009. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 138.810.909 KM, a struktura istih sa indeksima ostvarenja, daje se u slijedećoj tabeli:

R. br	Opis	Budžet za 2009. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2009. godinu	Ostvareno u 2008. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 6/4	Index 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi, primici, financiranje i višak prihoda iz 2008. godine (A+B)	173.538.933	149.058.325	150.684.478	138.810.909	93,12	92,15
	A. Prihodi i primici (od 1 do 4)	167.603.500	138.822.325	150.684.478	132.810.910	95,67	88,16
1.	Poreski prihodi	146.477.600	121.663.099	135.126.802	118.980.529	97,80	88,05
1.1	Prihodi od direktnih poreza	21.077.600	16.112.800	20.303.861	15.674.646	97,28	77,20
1.2	Prihodi od indirektnih poreza	125.400.000	105.550.299	114.822.941	103.305.883	97,87	89,97
2.	Neporezni prihodi	18.625.900	14.451.170	12.988.073	11.333.952	78,43	87,26
2.1	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	6.274.350	4.681.820	969.996	2.777.160	59,32	286,31
2.2	Naknade i takse i prihod i od usl.	9.651.550	7.982.250	10.458.613	7.019.194	87,94	67,11
2.3	Novčane kazne	2.700.000	1.787.100	1.559.464	1.537.598	86,04	98,60
3.	Potpore	2.500.000	2.708.056	2.535.283	2.482.236	91,66	99,67
4.	Kapitalni primici	-	-	34.320	14.193	-	41,35
B	Finansiranje (a+b)	5.935.433	10.236.000	-	6.000.000	58,62	-
a.	Neras. višak prihoda i rashoda	5.935.433	4.236.000	-	-	-	-
b.	Domaće finansiranje	-	6.000.000	-	6.000.000	100,00	-

Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 118.980.529 KM i u odnosu na planirane manji su za 2.682.570 KM ili 2,2 %. U strukturi ovih prihoda najveću stavku čine prihodi od indirektnih poreza 103.305.883 KM ili 86,83 % ukupnih poreskih prihoda.

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 11.333.952 KM što je u odnosu na planirana sredstva manje za 3.117.218 KM, a u odnosu na prošlu godinu manji su za 1.654.122 KM. Značajno je napomenuti da neporezni prihodi iz godine u godinu bilježe pad, što postavlja pitanje da li su isti planiraju na osnovu relevantne dokumentacije i detaljnih procjena kao i da li su kantonalni organi poduzimali sve aktivnosti u cilju naplate istih.

Prihodi od koncesija iskazani su u iznosu od 405.587 KM, a odnose se na prihod od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa u iznosu od 270.722 KM, prihod od koncesije voda u iznosu od 109.221 KM i prihod od zateznih kamata na neizmirene obaveze koncesionara u iznosu od 25.644 KM.

Vlada Kantona je 2002. godine donijela Odluku o visini naknade za dodjelu koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih resursa na području Kantona, prema kojoj je naknada za iskopane mineralne sirovine utvrđena u rasponu vrijednosti (npr. dolomit od 0,27 do 0,54 KM/m³). Navedenom Odlukom je utvrđeno i da će Komisija za dodjelu koncesija utvrđivati visinu naknade na osnovu kriterija donesenih od

strane Ministarstva privrede. Navedeni kriteriji za utvrđivanje visine naknade za dodjelu koncesija nisu doneseni. Članom 11. kantonalnog Zakona o rudarstvu, utvrđeno je da nadoknada iznosi najmanje 3% od ukupnog prihoda ostvarenog prodajom ili bez prodaje upotrijebljene mineralne sirovine. Primjenom naprijed navedene Odluke, ne može se potvrditi da je ispoštovan ovaj član Zakona, budući da se ni u revidiranoj godini nije vršilo usklađivanje visine naknade za pojedinačne mineralne sirovine. Izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu koje su stupile na snagu 10.03.2010. godine, izvršena je izmjena navedenog člana Zakona, prema kojem je utvrđena visina nadoknade najmanje 3% od prosječne prodajne vrijednosti sirovine koja je prodana ili upotrijebljena bez prodaje. Navedenim Izmjenama i dopunama utvrđeno je da najmanje 50 % sredstava od naknade po osnovu koncesija Kanton i općine moraju koristiti za finansiranje geoloških istraživanja, za zaštitu i unapređivanje okoliša, za finansiranje projekata razvoja i za druge namjene u skladu sa zakonom.

Nakon objavljivanja presude Ustavnog suda FBiH u „Službenim novinama FBiH“ (29.10.2008. godine), kada su prestali da važe Zakon o koncesijama Kantona i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama zbog povrede prava općine na lokalnu samoupravu, u 2009. godini je donesen novi Zakon o koncesijama. Vlada Kantona je donijela Zaključak 18.09.2009. godine kojim je zadužila Ministarstvo privrede da u saradnji sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede izradi novi tekst odluke o proceduri naplate naknada za koncesije. Do okončanja revizije nije prezentirana navedena Odluka niti je usaglašen prijedlog odluke od strane zaduženih ministarstava.

U skladu sa članom 23. Zakona o koncesijama, nadzor nad ispunjenjem obaveza plaćanja naknade za koncesiju obavlja Ministarstvo finansija koncesora. Komisija za obavljanje nadzora nad ispunjavanjem obaveza koncesora formirana od strane ministra finansija 02.03.2006. godine je nastavila sa radom u 2009. godini. Navedena Komisija je kontrolom i pregledom knjigovodstvene dokumentacije koncesionara sačinjavala kvartalno, kao i za cijelu godinu, Zapisnik sa utvrđenim količinama prodane-iskorištene mineralne sirovine i obračunavala naknade za koncesije za svakog koncesionara, po vrstama naknada i lokalitetima. Naknade su utvrđivane prema kvartalnim izvještajima dostavljenim od korisnika koncesije, čime su prihvaćani pregledi iskopanih količina. Međutim nije postupljeno u skladu sa članom 14. potpisanih ugovora o dodjeli koncesija, kojim je propisano da davalac koncesije ima pravo izvršiti kontrolu količina koje su predmet nadoknade uvidom u knjigovodstvo i pregledom dokumentacije eksploatisanih masa utvrđenih na osnovu geodetskog premjera kao osnove realnog obračuna. Također ugovorima je utvrđeno da se pored naprijed utvrđene naknade, plaća i naknada u visini od 0,1% od prodane vrijednosti sirovine po 1 m³ iskopane jalovine i u visini šteta napravljenih istraživanjem ili eksploatacijom na istražnom ili eksploatacijskom polju na temelju rješenja Ministarstva mjerodavnog za rudarstvo za svaku godinu koncesije. Iz predočene dokumentacije, ne može se potvrditi da je resorno Ministarstvo privrede do okončanja revizije donijelo rješenja niti je izvršen obračun navedene naknade za 2009. godinu.

Revizijom je utvrđeno da od strane nadležnih ministarstava (Ministarstvo privrede i Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede) nije vršen nadzor nad korištenjem predmeta koncesija, propisan članom 23. Zakona o koncesijama.

Prema Izvještaju o radu Komisije za nadzor izvršenja obaveza korisnika koncesija po zaključenim ugovorima i knjigovodstvenim evidencijama, stanje duga koncesionara na dan 31.12.2009. godine je slijedeće:

- po osnovu naknada za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina 512.699 KM
- po osnovu naknada za koncesije za korištenje vode 58.669 KM,
- dug po osnovu zatezних kamata na neizmirene obaveze koncesionara 108.301 KM.

Uvidom u sačinjeni pregled obaveza i uplate naknade za koncesije za 2009. godinu, utvrđeno je da značajan broj koncesionara nije plaćao naknadu za koncesiju za 2008. i 2009. godinu, dok jedan dio ima i dugovanja za period od 2002.-2007. godine (158.261 KM). U revidiranoj 2009. godini nisu pokrenuti postupci utuženja za navedena potraživanja niti su aktivirane garancije za plaćanje naknade (bianco vlastite mjenice i pripadajuća mjenična ovlaštenja), koje su koncesionari za izvršenje obaveze plaćanje naknade dostavili Ministarstvu finansija.

Revizijom je utvrđeno da prilikom obračuna naknade za koncesije za korištenje vode za potrebe javnog snabdijevanja, a na osnovu ugovora zaključenim sa komunalnim preduzećima, korisnici koncesije nisu ugradili potrebne uređaje (satove) za mjerenje količine iskorištene vode, a koje su osnov za obračun naknade. Zaključenim ugovorima je korisnicima koncesije propisano vođenje dnevne evidencije o

količinama iskorištene vode i dostavljanje istih nadležnom Ministarstvu, za što nam nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo potvrditi da je obračun naknade vršen na osnovu dnevnih iskorištenih količina kao i da je Ministarstvo vršilo kontrolu istih.

Nadležna ministarstva nisu uspostavila adekvatnu evidenciju i registar svih sklopljenih ugovora o koncesiji, a što su bili dužni učiniti prema članu 17. kantonalnog Zakona o koncesijama. Prema Pravilniku o registru ugovora o koncesijama donesenom od strane Ministarstva privrede, koji je stupio na snagu u 2010. godini, Komisija za provođenje postupka dodjele koncesija je dužna da uspostavi i vodi navedeni registar. Prema informaciji nadležnih osoba Ministarstvo privrede nije dostavilo prijedlog sastava Komisije na imenovanje Vladi Kantona.

Potrebno je poduzeti potrebne aktivnosti u cilju donošenja podzakonskih akata kojima će se utvrditi cijene i procedure naplate naknada za koncesije. Dosljedno primjenjivati član 14. sklopljenih ugovora, kojim je utvrđeno da davalac koncesije vrši pregled dokumentacije eksploatisanih masa utvrđenih na osnovu geodetskog premjera kao osnove za realan obračun.

Potrebno je dosljedno primjenjivati kantonalni Zakon u rudarstvu u dijelu: obaveznog obračuna naknade za koncesiju za iskapanu jalovinu i štetu napravljenu istraživanjem ili eksploatacijom na istražnom ili eksploatacijskom polju; vođenja adekvatnih evidencija i registra svih sklopljenih ugovora o koncesiji. Vršiti nadzor nad korištenjem predmeta koncesija u skladu sa Zakonom o koncesijama.

Poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu evidentiranih potraživanja po osnovu koncesionih naknada.

Prihodi po osnovu opće i posebne vodne naknade ostvareni su u iznosu od 1.152.828 KM, dok su sa „Transfera-poticaji vodoprivredi“ u 2009. godini prema Programu utroška planirana i dodijeljena sredstva korisnicima u ukupnom iznosu od 433.876 KM. Za razliku od 718.952 KM nije sačinjen Program trošenja sredstava niti je prezentirana dokumentacija da su sredstva utrošena u skladu sa namjenom utvrđenom članom 178. Zakona o vodama (za sufinansiranje izgradnje i održavanja vodnih objekata i ostale aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama kao što su izrada tehničke dokumentacije, podloga za izdavanje koncesija itd). Navedeni iznos nije knjigovodstveno evidentiran na poziciji vremenskih razgraničenja koji bi obezbjedio praćenje namjenskog utroška ovih sredstava u narednom periodu.

Prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti u skladu sa članom 178. Zakona o vodama. Potrebno je izvršiti evidentiranje neutrošenih sredstava na dan 31.12. na način koji će omogućiti praćenje namjenskog utroška ovih sredstava.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidovanom izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2009. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2009. godini, iskazani su 141.121.151 KM, što je u odnosu na odobreni Budžet od 149.058.325 KM manje za 7.937.174 KM. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. Broj	Vrsta rashoda	Budžet za 2009. godinu	Izvršenje Budžeta za 2008. g	Izvršenje Budžeta za 2009. g	Index (5/3*100)	Index (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO IZDACI (I+II +III)		149.058.325	157.326.491	141.121.151	94,68	89,70
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		141.134.509	151.324.989	137.559.531	97,50	90,90
a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)		94.797.961	94.158.396	94.326.732	99,50	100,18
1.	Bruto plaće i naknade	71.889.382	67.370.726	71.793.023	99,87	106,56
2.	Naknade troškova zaposlenih	14.619.481	18.690.396	14.278.610	97,67	76,40
3.	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	8.289.098	8.097.274	8.255.099	99,59	101,95
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		15.752.953	15.076.530	15.122.877	96,00	100,31
4.	Putni troškovi	334.265	368.905	304.421	91,07	82,52
5.	Izdaci za energiju	3.711.938	3.336.680	3.648.566	98,29	109,35
6.	Izdaci za komunalne usluge	1.674.182	1.498.209	1.624.819	97,05	108,45
7.	Nabavka materijala	2.155.984	2.143.885	2.045.624	94,88	95,42
8.	Usluge prijevoza i goriva	768.552	943.392	718.527	93,49	76,16
9.	Unajmljivanje imov. i opre	590.354	273.181	574.128	97,25	210,16
10.	Izdaci za tekuće održavanje	1.025.656	1.002.648	981.556	95,70	97,90
11.	Osiguranje, bankarske usl.	543.805	578.895	512.764	94,29	88,58
12.	Ugovorne usluge	4.948.217	4.930.735	4.712.472	95,24	95,57
c) Tekući grantovi (od 13 do 17)		30.583.595	42.090.063	28.109.922	95,33	66,67
13.	Grant. drugim nivoima vlade	7.268.583	10.674.765	7.028.831	96,70	65,85
14.	Grantovi pojedincima	16.167.897	21.344.463	14.096.490	87,20	66,04
15.	Grantovi nep. organizacijama	1.392.115	2.868.045	1.362.220	97,85	47,50
16.	Subvencije javnim preduzećima	3.645.000	4.533.217	3.565.958	97,83	78,66
17.	Ostali grantovi - povrat i drugo	2.110.000	2.669.573	2.056.423	97,50	77,03
II KAPITALNI IZDACI (od 18 do 21)		7.923.816	6.001.502	3.561.620	44,95	59,35
18.	Nabavka građevina	3.995.369	1.005.386	873.627	21,87	86,89
19.	Nabavka opreme	2.021.069	2.779.632	1.344.669	66,53	48,38
20.	Nabavka st. sredst. u obl. prava	15.000	-	15.000	100	-
21.	Rekon. i investic. održ.	1.892.378	2.216.484	1.328.324	70,20	59,93

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova uposlenih

Tekući izdaci za 2009. godinu iskazani su u iznosu od 137.559.531 KM, od čega izdaci za bruto plaće i naknade čine 52,19 %, naknade troškova zaposlenih 10,38%, izdaci za doprinose na teret poslodavca 6% , izdaci za materijal i usluge 10,99 % i tekući grantovi 20,43%.

Bruto plaće i naknade su drugim izmjenama i dopunama Budžeta za 2009. godinu planirane u iznosu od 86.508.863 KM, a realizovane su 86.071.633 KM.

U reviziji za prethodnu godinu utvrđena je isplata prekovremenog rada (za nastavno osoblje u osnovnim i srednjim školama) u iznosu većem od propisanog jer je u sistem vršen unos uvećanog broj sati, a i sama softverska aplikacija je vršila uvećenje za 50 %. Obračun i isplata prekovremenog rada, na naprijed opisan način, u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja vršena je i u periodu januar-februar 2009. godine. Dana 27.03.2009. godine Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta donijelo je Uputstvo kojim je propisano da se kod obračuna plaća unose samo radni sati (zaokruženi na cijeli sat bez preračunavanja u školske sate) i da cijena honorarnog sata predstavlja cijenu redovnog rada uvećanog za 50%. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije vršilo kontrolu dokumentacije dostavljene od strane škola, a vezanu

za pripremu plaće, niti je vršena naknadna kontrola nakon izvršenog obračuna, što je u suprotnosti sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji kojim su definisani naprijed navedeni poslovi.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na obračun i isplatu plaća i prekovremenog rada u srednjim školama utvrđeno je da iste uglavnom nisu obezbijedile adekvatnu evidenciju prekovremenog rada, obzirom da timu za reviziju nisu dostavljeni iskazi o vremenu provedenom na poslu. Isto tako nije obezbijedena dodatna dokumentacija vezano za potrebu uvođenja prekovremenog rada i vođenje evidencije na radu. Također je uočeno da se značajan broj vanjskih saradnika (jedna polovina) u odnosu na stalni broj zaposlenih svaki mjesec dodatno angažuje po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova. Navedene nepravilnosti konstatovane su kod: Srednje muzičke škole „Jakov Gotovac“ Novi Travnik, Srednje škole „Travnik“ Nova Bila i Srednje stručne škole „Vitez“ Vitez.

Javne ustanove **osnovnog obrazovanja**, također nisu obezbijedile adekvatnu evidenciju prekovremenog rada, a može se konstatovati i različito postupanje po istom. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da nisu obezbijedili dokazi koji bi potvrdili dane i sate izvršenog prekovremenog rada, kao i vrstu poslova koji su obavljani. U pojedinim slučajevima nije sačinjena evidencija o izvršenom prekovremenom i radu u neradne dane niti je blagovremeno pokrenut postupak za uvođenje, obračun i isplatu navedenog rada. Navedene nepravilnosti utvrđene su kod OŠ „Dolac“ Travnik, OŠ „Bila“ Bila, Druge OŠ Bugojno i OŠ „Bugojno“ Bugojno.

Izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća kod slijedećih **budžetskih korisnika**: Ministarstvo finansija, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka, Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede, Kantonalna uprava za šumarstvo, Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da Služba za zajedničke poslove, Ministarstvo privrede, Ministarstvo obrazovanja i Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, nisu obezbijedili dokaze (rješenja) o potrebi uvođenja prekovremenog rada i rada u neradne dane, niti nam je prezentirana evidencija o obavljenom radu, što je suprotno važećim zakonskim propisima (Zakon o radu, Zakon o državnoj službi u FBiH).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnikom o plaćama i naknadama Kantonalne uprave za civilnu zaštitu za sva radna mjesta utvrđen je dodatak na plaću za posebne uslove rada, samo na osnovu člana 192. federalnog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, ali za isto Kanton nije donio propis kako je predviđeno navedenim članom Zakona. Također, nije nam prezentirana Odluka Vlade o utvrđivanju visine posebnog dodatka za posebne uslove rada za obavljanje inspeksijskih poslova.

Uvidom u dokumentaciju o isplati naknada plaće, utvrđeno je da u Ministarstvu prostornog uređenja, obnove i povratka za dio isplaćenih jubilarnih nagrada nisu ispunjeni propisani uslovi o neprekidnom radnom stažu, što nije u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Kod Ministarstva unutrašnjih poslova na osnovu izvršenog uvida u dokumentaciju plaća utvrđeno je da se u vrijeme suspenzije policijskim službenicima isplaćuje naknada plaće u visini 70% odnosno 85% od plaće u skladu sa Zakonom o policijskim službenicima Kantona, dok se navedeno prema odredbama Zakona o policijskim službenicima FBiH isplaćuje u procentu od 55 % i 65 %. Također, utvrđeno je da je Vlada Odlukom o utvrđivanju poslova na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju i stepenu uvećanja staža osiguranja u Ministarstvu unutrašnjih poslova od 13.07.2005. godine i Odlukom o dodatku za posebne uslove rada od 27.08.2007. godine ministru Ministarstva unutrašnjih poslova dala tretman policijskog službenika, pravo na beneficiran radni staž i pravo na poseban dodatak za posebne uslove rada, što nije predviđeno odredbama pozitivnih zakonskih propisa. Naime, Zakonom o pravima izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti i savjetnika u institucijama vlasti Srednjobosanskog kantona je regulisano pravo i način obračuna plaća nositelja izvršnih funkcija odnosno članova Vlade Kantona čiji je član i ministar Ministarstva unutrašnjih poslova.

Potrebno je da svi budžetski korisnici kontrolišu valjanost i tačnost obračuna i isplate plaća i naknada, da provode nadzor nad postavljenim kontrolama, te da vrše procjenu uspješnosti kontrole obračuna i isplate plaća i naknada.

Potrebno je da se kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta uredi sistem internih kontrola, a posebno u dijelu zaprimanja dokumentacije za unos u sistem putem protokola, zatim prethodne provjere dokumentacije prije unosa na obradu i plaćanje.

Prilikom obračuna dodataka na plaću kao što su prekovremeni rad, rad noću, rad subotom i nedjeljom i rad na dan državnog praznika potrebno je prethodno provesti propisanu proceduru i obezbjeđiti potrebnu dokumentaciju, a obračuni i isplatu vršiti samo za rad u organima uprave po nalogu rukovodioca.

Preispitati propise i akte kojima je utvrđeno pravo na dodatak za posebne uslove rada ministru Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i visinu naknade plaće za vrijeme suspenzije policijskih službenika i u skladu sa istim poduzeti odgovarajuće aktivnosti.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge budžetom Kantona za 2009. godinu planirani su u iznosu od 15.752.953 KM, a realizirani 15.122.878 KM.

Izdaci za prijevoz i gorivo ostvareni su u iznosu 718.527 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu (943.392 KM) manje za 31 %. Izvršili smo uvid u način upotrebe službenih vozila i kontrolu utroška goriva kod Službe za zajedničke poslove kantonalnih organa uprave, Skupštine Kantona, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Kantonalne uprave za šume, Ministarstva obrazovanja i Ministarstva privrede. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da izdavanje putnih naloga za službena vozila i vođenje evidencija o izdatim putnim nalogima nije vršeno od strane Službe za zajedničke poslove, iako je isto propisano Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa. U toku 2009. godine, utvrđeni su Normativi za utrošak goriva za svako vozilo, međutim Služba za zajedničke poslove nije sačinjavala mjesečne izvještaje o upotrebi vozila, niti je vršila kontrolu utroška goriva po utvrđenim Normativima. Navedeno se ne odnosi na Kantonalnu upravu za šume, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo privrede i MUP, koji vode mjesečne evidencije o upotrebi vozila i utrošku goriva.

Potrebno je da Služba za zajedničke poslove uspostavi adekvatne evidencije o upotrebi vozila te vrši kontrolu utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa.

Kod Ministarstva zdravstva i socijalne politike, na poziciji usluga medicinskog vještačenja korisnika prava iz oblasti socijalne zaštite iskazan je iznos od 264.429 KM. Navedeni izdaci se odnose na plaćanje troškova za izvršene usluge medicinskog vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite i zaštite civilnih žrtava rata na području Srednjobosanskog kantona. Dio od navedenog iznosa 249.210 KM se odnosi na plaćanje po Sporazumu o regulisanju međusobnih obaveza, koji su dana 28.07.2009. godine zaključili Ministarstvo i Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Ovim Sporazumom je definisano da potraživanja Instituta po osnovu gore navedenih usluga na dan 08.07.2009. godine iznose 696.899 KM, s tim da je broj korisnika utvrđen na osnovu spiskova korisnika o obavljenom medicinskom vještačenju koji su usaglasili Institut i Ministarstvo. Istim je utvrđeno da će Ministarstvo izvršiti plaćanje dijela duga u iznosu od 250.000 KM u pet jednakih mjesečnih rata počev od 01.08.2009. godine, dok će ostatak duga u iznosu od 446.899 KM isplatiti u 2010. godini u dvanaest jednakih mjesečnih rata. Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da navedeni iznos nije knjigovodstveno evidentiran na poziciji obaveza Ministarstva na dan 31.12.2009. godine a odnosi se na obaveze po osnovu medicinskih vještačenja obavljenih u 2008. godini (285.995 KM) i obaveze nastale u 2009. godini (152.241 KM). Obzirom da se obaveze nastale u ranijem periodu smatramo da su iste trebale biti planirane i evidentirane u periodu u kojem su i nastale, a posebno imajući u vidu da su fakture uredno zaprimane u Ministarstvu zdravstva i socijalne politike.

Potrebno je obaveze za usluge medicinskog vještačenja evidentirati u momentu kada je obaveza za plaćanje nastala u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

U okviru ugovorenih usluga (4.712.472 KM) najznačajni su izdaci po osnovu ugovora o djelu (1.326.928 KM), naknade za rad u komisijama (410.521 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (226.194 KM), troškovi advokata u postupku (296.363 KM), troškovi reprezentacije (256.546 KM) i ostale nespomenute usluge (332.090 KM).

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su izdaci za usluge po osnovu ugovora o djelu evidentirani i na poziciji izdataka za rad komisija, na poziciji kapitalnih izdataka i na poziciji tekućih transfera. Najveći dio izdataka po osnovu ugovora o djelu evidentirane su i isplatile ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja na ovoj poziciji evidentirale su izdatke po osnovu: održavanja redovne nastave i polaganja vanrednih ispita, obavljanje finansijsko-računovodstvenih poslova, za izradu periodičnih i godišnjih obračuna, vršenje redovnog godišnjeg popisa i inventure, za izradu rasporeda časova, za poslove održavanja higijene i čistoće. Za veći dio administrativnih i poslova higijene po osnovu ugovora o djelu angažovani su zaposlenici škola koji su prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji škole raspoređeni na ova radna mjesta što dovodi u pitanje opravdanost zaključivanja i isplate po ovim ugovorima. Uz nalog za isplatu i zaključene ugovore nije priložena dokumentacija kojom se potvrđuje da je posao i izvršen, odnosno nije sačinjen izvještaj o izvršenom poslu.

Uvidom u dokumentaciju kod ostalih budžetskih korisnika, organa uprave, konstatovano je da su na poziciji naknada za rad u komisijama, evidentirani i izdaci za usluge po osnovu ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova. Ministarstvo finansija po osnovu ugovora angažovalo je lice za unos podataka i za poslove pripreme i sudjelovanja na izradi godišnjeg obračuna za 2008. godinu. U Ministarstvu privrede i Kantonalnom zavodu za urbanizam angažovano je lice za poslove sačinjavanja periodičnih i godišnjeg obračuna i popunjavanja propisanih obrazaca. U Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta za obavljanje redovnih poslova iz oblasti kulture, sporta i informisanja, tokom cijele 2009. godine, angažovana je osoba po osnovu zaključenih ugovora o djelu. Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka dana 12.10.2009. godine zaključilo je jedan ugovor o djelu sa pet članova komisije za kontrolu zaključenih i obnovljenih ugovora o korištenju stana (za nadovjeru ugovora), pri čemu su neki članovi komisije uposlenici Ministarstva a neki ne, te nije postupljeno u skladu sa zakonskim propisima.

Kantonalni štab civilne zaštite dana 07.04.2008. godine donio je Odluku o visini mjesečne naknade članovima kantonalnog štaba civilne zaštite za rad u štabu i utvrdio mjesečnu naknadu u iznosu od 15% od prosječne neto plaće ostvarene u Federaciji BiH ostvarene u prethodnom mjesecu i istom je predviđeno da će se neto naknada i pripadajući porezi isplatiti sa ekonomskog koda tekući transferi Kantonalnom štabu civilne zaštite, tako da evidentiranje ove naknade nije izvršeno na propisanoj poziciji.

Kantonalna uprava za pitanja boraca i invalida vršila je isplate na osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova za poslove revizije prvostepenih rješenja o priznavanju prava na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, porodičnu invalidninu i uvećanu porodičnu invalidninu, koji su zaključeni 05.03.2009. godine za vremenski period od 03.01. do 31.12.2009. godine. Vlada Kantona je 27.09.2005. godine donijela Odluku o utvrđivanju visine novčane naknade za rad na reviziji korisnika boračko-invalidske zaštite i istom je za svaki završeni predmet odredila naknadu u iznosu od 3,50 KM te da se za obavljanje navedenih poslova po ugovoru o djelu mogu angažovati i državni službenici iz drugih kantonalnih organa uprave koji imaju zvanje diplomiranog pravника. Također, su vršene isplate po ugovorima za obavljanje poslova neophodnih za rad revizione ljekarske komisije za predmete porodične i lične invalidnine.

Evidentiranje izdataka po osnovu ugovora o djelu i izdataka za rad u komisijama potrebno je vršiti na propisanim pozicijama u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je da ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja u saradnji sa resornim ministarstvom preispitaju potrebu angažovanja vanjskih saradnika za odvijanje redovne nastave i obezbijede jednoobraznu evidenciju, kao i potrebu angažovanja vanjskih saradnika ili zaposlenika za obavljanje finansijsko-računovodstvenih poslova.

Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka, Kantonalni zavod za urbanizam i ustanove obrazovanja za poslove izvršene na osnovu zaključenih ugovora o djelu ili ugovora o privremenom i povremenom obavljanju poslova treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i da obezbijede izvještaj o izvršenom poslu.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Kantonalna uprava za BIZ, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka, Kantonalni zavod za urbanizam i ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja treba da poduzmu potrebne aktivnosti kako se redovni poslovi sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali na osnovu ugovora.

Potrebno je da budžetski korisnici obezbijede evidencije o izvršenim isplatama članovima komisija, u cilju praćenja istih, kako bi izvršene isplate bile u granicama limita određenih zakonskim propisima.

Usluge reprezentacije iskazane su u iznosu od 256.546 KM. Revizija je provedena kod: Ministarstva finansija (9.910 KM), Skupštine Kantona (26.831 KM), MUP-a (16.743 KM), Ministarstva prave i uprave (11.855 KM), Ministarstva prostornog uređenja (15.994 KM), Uprave za pitanja boraca (7.200 KM), Ministarstva privrede (11.167 KM), Ministarstva obrazovanja (13.106 KM) Službe za zajedničke poslove (4.093 KM), Kantonalnog arhiva (4.693 KM) i određenog broja osnovnih i srednjih škola, te pravosudnih institucija. Utvrđeno je da korisnici nisu donijeli interne akte kojim bi se definisalo pravo, način korištenja, povod stvaranja izdataka reprezentacije, kao i kontrola utroška navedenih sredstava (osim Ministarstva finansija i MUP-a). Vlada Kantona je donijela Odluku o trošenju sredstava za materijalne troškove kojom su definisani korisnici, mjesečna visina sredstava za ove namjene i tromjesečno praćenje navedenih izdataka, međutim istom nije detaljnije definisan način pravdanja nastalih izdataka. Najveći dio odabranog uzorka odnosi se na plaćanje ugostiteljskih usluga za koje nisu priložene specifikacije izvršene usluge, niti je naveden povod nastanka izdataka. Prilikom kupovine poklona nisu donesene odluke rukovodioca o kupovini poklona niti je naveden povod kupovine, za što se postavlja pitanje opravdanosti utroška sredstava za ove namjene.

Potrebno je da budžetski korisnici donesu pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije kojim bi definisali pravo, način korištenja i kontrolu utroška ovih sredstava, a u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava za ove namjene.

4.5.3 Tekući transferi

Tekući transferi su planirani budžetom u iznosu od 30.583.595 KM (od čega iz tekuće rezerve 1.093.341 KM), a realizovani su u iznosu od 28.109.922 KM. Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu je uređeno da resorna ministarstva predlažu Vladi Kantona program utroška na usvajanje. Na osnovu usvojenih programa utroška vršena je realizacija sredstava tekućih transfera. U okviru istih najveći iznos se odnosi na isplatu sredstava pojedincima 14.096.490 KM (beneficije za socijalnu zaštitu, izdaci za raseljene osobe, boračka davanja i stipendije učenika) koji su regulisani zakonskim propisima.

Kod Ministarstva finansija na poziciji ostali tekući transferi realizovana su sredstva u visini 2.056.423 KM ili 97,46 % od planiranih sredstava. Od navedenog iznosa se na izvršenje po sudskim presudama odnosi 1.998.593 KM a na povrat pogrešno ili više uplaćenih poreza 57.831 KM. Na poziciji izvršenja po sudskim presudama, najveći dio izdataka se odnosi na isplate uposlenicima MUP-a, osnovnih i srednjih škola i pravosudnih institucija po tužbama uposlenika za manje isplaćene naknade za topli obrok, regres i prijevoz od onih koji su utvrđeni Kolektivnim ugovorom. Prema prezentiranim podacima, na dan 05.02.2010. godine, u bankama su pristigle sudske presude u ukupnom iznosu od 3.663.092 KM, za koje je banka nalozima za izvršenje započela skidanje sredstava sa transakcijskih računa u 2010. godini. Napominjemo da je Budžetom Kantona za 2010. godinu na ovoj poziciji planirano ukupno 300.000 KM.

Kantonalano Ministarstvo finansija u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom nije osiguralo evidenciju ukupnih potencijalnih obaveza po ovom osnovu.

Kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta na poziciji tekućih transfera planirano je 9.619.551 KM, realizovano je ukupno 9.291.477 KM. U okviru ovih transfera najveći iznos se odnosi na isplatu sredstava za transfer za visoko obrazovanje (3.470.603 KM), transfer za kulturu (200.610 KM), transfer za sport (327.150 KM), transfer za institucije- osnovne muzičke škole i Pedagoški zavod Mostar (1.026.999 KM), transfer za osnovno obrazovanje (20.535 KM), transfer za sufinansiranje prevoza učenika (719.996 KM) i transfer za vjerske zajednice (130.000 KM).

Dana 07.09.2009. godine Vlada je donijela Odluku o sufinansiranju troškova prevoza učenika osnovnih škola i načinu organiziranja prevoza u 2009. godini u kojoj su utvrđeni iznosi sredstava i općine kojima će se sredstva doznačiti. Ministarstvo obrazovanja za ove potrebe planiralo je 1.000.000 KM bez obrazloženja i dokaza koji mogu potvrditi da je planirani i odobreni iznos zaista potreban i dovoljan za ove troškove. Vlada Kantona, iako je bila u obavezi, nije utvrdila kriterije za raspodjelu sredstava. Prema obrazloženju nadležnih iz Ministarstva, kriteriji koji nisu propisani, a koji se primjenjuju prilikom raspodjele sredstava su: broj učenika, cijena karte i relacija tj. udaljenost preko 4 kilometra. Isplata sredstava Općinama vrši se mjesečno, samo na osnovu Odluke Vlade pri čemu se ne može utvrditi u kom procentu Ministarstvo obrazovanja učestvuje u finansiranju ukupnih troškova za ove namjene, niti je navedeno regulisano pisanim aktima (ugovor ili sporazum). Također je uočeno da nije regulisano da Općine treba da podnose izvještaje, kao i da se po pitanju procenta finansiranja ovih troškova od strane Općine, roditelja i Ministarstva, po općinama različito postupa.

Potrebno je regulisati oblast sufinansiranja prevoza učenika osnovnih škola donošenjem kriterija za dodjelu sredstava uz utvrđeni procenat učešća svih strana u ukupnim troškovima (Općina, Ministarstvo i roditelji), te propisati obavezu podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava.

Na osnovu Odluke Vlade Kantona o raspodjeli sredstava za 2009. godinu za sufinansiranje visokog školstva i institucija visokog školstva od 07.09.2009. godine koja glasi na 3.200.000 KM i Odluke Vlade od 28.01.2010. godine na iznos od 272.800 KM izvršena je dodjela sredstava studentskim centrima u FBiH koji pružaju usluge smještaja i ishrane studentima s područja Kantona i fakultetima (Univerzitet Tuzla i Sveučilište Mostar).

Sa svim Studentskim centrima Vlada je zaključila ugovore 2007. godine koji su bili na snazi i u 2009. godini, a isplata je vršena na osnovu ispostavljenih faktura čiji prilog su spiskovi studenata kojima su pružane usluge smještaja i ishrane. U toku 2009. godine redovno su izmirivane obaveze samo prema Studentskom centru Sveučilišta u Mostaru, dok je prema prezentiranoj dokumentaciji utvrđeno da nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje i plaćanje svih dospjelih obaveza ostalih Studentskih centara sa kojima su zaključeni ugovori. Studentski centar Sarajevo podnio je tužbe protiv Vlade Kantona za neizmirene obaveze u ukupnom iznosu od 665.563 KM (tužba od 28.09.2009. godine na iznos od 165.091 KM za juni i petnaest dana jula 2009. godine; tužba od 15.01.2010. na iznos od 500.472 KM za period 15.09.2009. do 31.01.2010. godine). Za dio duga iz 2006. godine i duga za period februar-maj 2009. godine, Općinski sud u Sarajevu je 16.12.2009. godine donio presudu na iznos od 451.621 KM. Na zahtjev Ureda za reviziju institucija u FBiH od strane Studentskog centra Sarajevo dostavljen je pregled potraživanja prema Kantonu na dan 31.12.2009. godine na iznos 830.844 KM, od kojeg je u Glavnoj knjizi Trezora evidentirano samo 49.461 KM. Od strane Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar dostavljena je konfirmacija stanja potraživanja prema Kantonu na dan 31.12.2009. godine na iznos 70.828 KM, koji također u Glavnoj knjizi Trezora nije evidentiran. Iz naprijed navedenog može se zaključiti da ovi troškovi nisu evidentirani u periodu u kojem je nastala obaveza za plaćanje.

Zaključeni ugovori sa Sveučilištem Mostar i JU Univerzitet Tuzla za akademsku 2008/2009. godinu, odnosno 2009/2010. godinu, ne sadrže parametre i kriterije koji bi činili osnov za određivanje visine sredstava koja će Vlada Kantona izmiriti na ime izvođenja dislocirane nastave, odnosno ne može se utvrditi na osnovu čega su određeni ugovoreni iznosi za plaćanje i na koju akademsku godinu se odnose. Nije utvrđena obaveza podnošenja izvještaja od strane korisnika. Drugim izmjenama Budžeta za sufinansiranje visokog školstva odobrena su dodatna sredstva za Sveučilište u Mostaru (22.500 KM) i JU Univerzitet u Tuzli (33.843 KM) za koje nisu zaključeni aneksi ugovora.

Potrebno je da se u saradnji sa studentskim centrima izvrši analiza stvorenih obaveza te iznade mogućnost plaćanja istih. U narednom periodu shodno mogućnostima i politici finansiranja urediti oblast sufinansiranja smještaja i ishrane studenata.

Potrebno je ugovorima zaključenim sa JU Univerzitet Tuzla i Sveučilište Mostar odrediti mjerljive parametre i kriterije koji bi služili kao osnov za određivanje visine sredstava, decidno navesti koje obaveze i u kojem iznosu se finansiraju od strane Vlade. Navedenim ugovorima potrebno je regulisati koji iznos se odnosi na tekuću budžetsku godinu, a koji na slijedeću, u cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja, te regulisati obavezu podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava za izvođenje dislocirane nastave.

Sufinansiranje osnovnih muzičkih škola kojima je osnivač Kanton vršilo se samo na osnovu Odluka Vlade, bez utvrđivanja parametara i kriterija kao baze za određivanje ukupnog iznosa za sufinansiranje. Sa 31.12.2009. godine za ove namjene utrošeno je 1.011.999 KM. Vlada Kantona, iako je bila u obavezi nije propisala kriterije za raspodjelu sredstava, nego se raspodjela odnosno izračun mjesečnih tranši za sufinansiranje vršio na osnovu Pravilnika o pedagoškim mjerilima za osnovne škole. Odlukom Vlade korisnici sredstava dužni su resornom ministarstvu dostavljati periodične izvještaje o namjenskom utrošku odobrenih sredstava, ali isti su dostavljali samo završni (godišnji) obračun. Ni Vlada niti Ministarstvo obrazovanja nisu propisali namjene u koje se mogu koristiti doznačena sredstva niti su regulisali način nadzora nad namjenskim utroškom istih.

Potrebno je da resorno ministarstvo u saradnji sa Vladom uredi oblast sufinansiranja osnovnih muzičkih škola kojima je osnivač Kanton, odnosno da se propišu kriteriji za određivanje visine i raspodjele sredstava, kao i namjena korištenja sredstava. Obezbijediti poštivanje odredbi Odluke Vlade o sufinansiranju osnovnih muzičkih škola u dijelu dostavljanja periodičnih izvještaja o namjenskom utrošku, te istom regulisati nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

U toku 2009. godine, sa pozicije Transfer za osnovno obrazovanje, za devetogodišnje obrazovanje realizovano je 20.535 KM. Najveći dio realizovanih sredstava iskazanih na ovoj poziciji odnosi se na obaveze po osnovu hotelskih usluga i konzumacije hrane i pića, kao i na naknadu fizičkim licima koja su po ugovoru o obavljanju privremenih poslova vršila edukacije učitelja za devetogodišnje obrazovanje. Navedene obaveze Ministarstvo obrazovanja trebalo je evidentirati na poziciji ugovorenih usluga. Odluku o raspodjeli sredstava namijenjenih za devetogodišnje osnovno obrazovanje donijela je Vlada 14.10.2009. na iznos od 262.617 KM, međutim već 10.11.2009. godine donesena je i Odluka o unutrašnjoj preraspodjeli izdataka, kojom je iznos sredstava od 243.000 KM umanjen sa pozicije transfera za devetogodišnje obrazovanje i raspoređen na trideset i jednu osnovnu školu na poziciju nabavka opreme te djelimično za rekonstrukciju i investiciono održavanje. Obzirom da Ministarstvo nije izvršilo nadzor niti su škole sačinile izvještaj o utrošku sredstava odobrenih školama, ne može se potvrditi koliko sredstava je utrošeno za nabavku opreme i investiciono održavanje. Na osnovu navedenog i raspoložive dokumentacije, može se zaključiti da su sredstva za devetogodišnje osnovno obrazovanje raspoređena u skladu sa Odlukama Vlade, bez donošenja programa utroška sredstava.

Potrebno je za realizaciju Transfera za devetogodišnje obrazovanje donijeti Program utroška sredstava sa utvrđenim kriterijima raspodjele sredstava, te propisati obaveza podnošenja izvještaja o utrošku sredstava od strane korisnika sredstava.

Transfer za Vjerske zajednice realizovan je u iznosu od 130.000 KM, na osnovu dvije Odluke Vlade Kantona o utrošku sredstava namijenjenih za pomoć vjerskim zajednicama na iznos od 30.000 KM i na iznos od 100.000 KM. Sredstva su se odobravala isključivo na osnovu zahtjeva potencijalnih korisnika. Navedenim odlukama Vlade nije utvrđena obaveza korisnicima sredstava da podnose izvještaj o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je da se realizacija sredstava za vjerske zajednice vrši u skladu sa pisanim procedurama i kriterijima za raspodjelu sredstava, te utvrdi obaveza podnošenja izvještaja o utrošku sredstava od strane korisnika sredstava.

Grant drugim nivoima Vlade realizovan je u ukupnom iznosu od 97.066 KM, od čega se najveći dio odnosi na Projekat „Osnovno pravo na obrazovanje“ 67.066 KM. Navedeni iznos je utrošen za potrebe sitnih popravki u Dječijim vrtićima, za dnevne obroke djece, u školama i obdaništu, te razne isplate po Ugovoru o saradnji između Save the Children Norway i Ministarstva obrazovanja (autorski ugovori o saradnji za poslove monitoringa izrade akcionih planova u okviru primjene znanja sa edukacija i priručnika programa Osnovno pravo na obrazovanje, nabavka didaktičkog materijala za četiri predškolske ustanove, te isplata za obavljene usluge revizije izvještaja Ministarstva o aktivnostima na realizaciji projekta finansijske podrške od strane Save the Children Norway za 2009. godinu). Autorski ugovori su zaključeni 02.12.2009. godine sa krajnjim rokom završetka posla 30.11.2009. godine. Nije donesena Odluka ministra o dodjeli ovih sredstava u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu. Također je utvrđeno da postupak nabavke roba za škole i obdaništa nije proveden u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Za realizaciju sredstava transfera „Osnovno pravo na obrazovanje“ utvrditi kriterije za dodjelu sredstava, osigurati izvještavanje o utrošku sredstava, te postupak nabavke vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

U toku 2009. godine sa pozicije Transfer za kulturu realizovano je 200.610 KM, dok je Transfer za sport realizovan u iznosu od 327.150 KM. Sredstva su raspoređena na osnovu Odluka Vlade, pojedinačnih zahtjeva korisnika i Programa utroška sredstava koji ne sadrže kriterije sa mjerljivim parametrima za raspodjelu istih. Također, nije izvršena objava javnog poziva za dostavljanje prijava za tražena sredstva, niti je regulisana obaveza korisnika sredstava da podnosi izvještaj o namjenskom utrošku istih.

Ministarstvo, također, nije sačinjavalo i dostavljalo na razmatranje i prihvatanje Vladi Kantona tromjesečne izvještaje o dinamici raspodjele sredstava, kako je to propisano članom 3. Pravilnika o usvajanju programa i kriterija raspodjele sredstava za kulturu i nauku za 2009. godinu. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su sa ove pozicije odobrena i sredstva za nepredviđene projekte koji se po Pravilniku o kriterijima raspodjele sredstava ne mogu svrstati u oblast kulture. Iz oblasti stručno naučne studije i istraživanja u radu, sredstva su se dodjeljivala kao pomoć u odbrani doktorske disertacije i magistarskih radova, a da na nivou Kantona nije donesen akt kojim bi se regulisalo koju naučnu oblast Kantona ima interes poticati, te prava i obaveze potencijalnih korisnika ovih sredstava.

Odluke Vlade o raspodjeli sredstava za kulturu i nauku donesene su 14.10.2009. godine i 28.01.2010. godine (poslije isteka budžetske godine) dok su Odluke o raspodjeli sredstava za sport donesene 01.10.2009., 10.11.2009. i 28.01.2010. (poslije isteka budžetske godine). Obzirom na naprijed navedeno, kao i da su zahtjevi potencijalnih korisnika pristizali tokom cijele godine, a kulturne i sportske manifestacije za koje su korisnici tražili sredstva odavno bile završene, može se zaključiti da je dodjela ovih sredstava predstavljala refundaciju troškova podnosiocima zahtjeva, što nije cilj i svrha sredstava namijenjenih za transfer kulture, nauke i sporta.

Pojedini korisnici sredstava za kulturu dostavili su izvještaje o utrošku sredstava, iako to Programom nije regulisano, ali u većini slučajeva navedeni izvještaji predstavljaju samo troškovnik tj. ukupan pregled rashoda korisnika sredstava.

Potrebno je da se sredstva za kulturu, nauku i sport realizuju u skladu sa pisanim procedurama i kriterijima za raspodjelu sredstava, na osnovu programa utroška sredstava, da se blagovremeno objavi javni poziv za dodjelu sredstava, te da se propiše obaveza podnošenja izvještaja o utrošku sredstava od strane korisnika sredstava.

U skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije podnosilo tromjesečne izvještaje o utrošku tekućih transfera Ministarstvu finansija, niti je vršen nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

U skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona potrebno je da Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta redovno dostavlja izvještaje Ministarstvu finansija o utrošku tekućih transfera, kao i da provodi nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka donijelo je Program utroška sredstava za izradu dokumenata prostornog uređenja, za koji nam nije prezentirana Odluka Vlade o usvajanju istog. Navedenim Programom nisu utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava, samo je definisano je da prednost imaju općine koje su pristupile aktivnostima izrade planova, te pravovremeno dostavile izvještaj o utrošku sredstava iz prethodnog perioda. Također istim nisu utvrđeni rokovi za izradu, nije izvršeno razvrstavanje općina prema stepenu izvršenja u procesu izrade prostorno planske dokumentacije, niti je proveden adekvatan nadzor nad korištenjem ovih sredstava. Odlukom Vlade o izdvajanju sredstava za poticaj izrade dokumenata prostornog uređenja na području Kantona od 07.09.2009. godine po 20.000 KM dodijeljeno je u pet općina sa područja Kantona i predviđeno je da nadzor nad namjenskim trošenjem sredstava vrši Ministarstvo prostornog uređenja kroz kontrolu izrade planske dokumentacije i izvještaja o namjenskom utrošku sredstava dostavljenih od strane općina nakon realizacije sredstava. Isplata sredstava općinama izvršena je jednokratno, samo na osnovu Odluke Vlade ali ne može se potvrditi da je definisan procenat učešća Ministarstva prostornog uređenja u finansiranju ukupnih troškova za ove namjene. Općine su dužne izvršiti izbor pravnog lica koje će sačiniti dokumente prostornog uređenja i sa istima zaključiti ugovor. Iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi da je Ministarstvo prostornog uređenja prilikom raspodjele sredstava poštovalo princip prednosti općina koje su pristupile aktivnostima izrade planova.

Potrebno je da se Programom utroška sredstava za izradu dokumenata prostornog uređenja propišu kriteriji za raspodjelu sredstava sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje, definišu rokovi izrade, da se sredstva dodjeljuju prema fazama u izradi prostorno planske dokumentacije, kao i da se utvrdi procentualno učešće u finansiranju izrade navedene dokumentacije. Vršiti nadzor nad namjenskim utroškom navedenih sredstava i sačinjavati zapisnik o izvršenom nadzoru.

Sredstva za obilježavanje značajnih dana ekološkog kalendara i potpora radu ekoloških udruga sa pozicije transfera u toku 2009. godine izvršena su u iznosu od 41.000 KM. Vlada je donijela Odluku o izdvajanju sredstava u iznosu od 33.000 KM za navedene namjene, pri čemu je raspored sredstava izvršen na jedanaest ekoloških udruženja. Sredstva za izradu kantonalnog plana zaštite okoliša i saniranje ekoloških incidenata izvršena su u iznosu od 60.000 KM, na osnovu Odluke Vlade o izdvajanju sredstava kojom je izvršen raspored sredstava na četiri javna komunalna preduzeća po 15.000 KM. Uvidom u priloženu dokumentaciju, može se konstatovati da su doneseni Programi utroška sredstava za obilježavanje značajnih dana ekološkog kalendara i potporu rada ekoloških udruga, kao i za izradu kantonalnog plana zaštite okoliša i saniranje ekoloških incidenata dosta uopšteni, da isti ne sadrže kriterije za dodjelu sredstava, niti uslove koje korisnici treba da ispune u cilju dodjele sredstava. Utvrđeno je da se ne sačinjava Zapisnik o primljenim zahtjevima i prijavama potencijalnih korisnika sredstava, niti Zapisnik o vrednovanju zahtjeva, nego se samo akt u formi prijedloga dostavi ministru na donošenje konačne odluke. Uvidom u naknadno dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da su izvještaji o utrošku sredstava dodijeljenih ekološkim udruženjima sačinjeni tek u martu 2010. godine, te da je jedno udruženje doznačena sredstva najvećim dijelom iskoristilo za odlazak na seminare i radionice (dnevnicke i troškovi puta), a manji dio za plaćanje računa redovnog poslovanja. Uvidom u dostavljene izvještaje o utrošku sredstava dva javna komunalna preduzeća utvrđeno je da sredstva nisu u cijelosti utrošena te da je jedno preduzeće tražilo sredstva u manjem iznosu od odobrenih, što potvrđuje nepostojanje kriterija za dodjelu sredstava, kao i da se prilikom dodjele sredstava nisu uzimale u obzir stvarne potrebe korisnika ovih sredstava. Shodno navedenom, nadležni u Ministarstvu izvrše samo formalan uvid u izvještaje, bez suštinskog preispitivanja i posljedica po korisnika sredstava, te ovakav vid izvještavanja nema svoju svrhu.

U skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu Ministarstvo prostornog uređenja nije dostavljalo tromjesečne izvještaje o utrošku sredstava tekućih transfera Ministarstvu finansija. Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava u Ministarstvu prostornog uređenja obavljaju uposleni u okviru svojih redovnih poslova, ali ne možemo potvrditi da je izvršeni nadzor adekvatan, niti su nam dostavljeni Zapisnici o izvršenom nadzoru nad utroškom ovih sredstava.

Potrebno je da se programima utroška sredstava za obilježavanje značajnih dana ekološkog kalendara i potporu rada ekoloških udruga i za izradu kantonalnog plana zaštite okoliša i saniranje ekoloških incidenata propišu kriteriji za raspodjelu sredstava sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje svrhe i cilja programa, te da se istima definiše način ocjene i vrednovanja kandidata u pogledu visine dodijeljenih sredstava kako bi se zadovoljio princip pravičnosti i transparentnosti. Sačinjavati Zapisnike o primljenim zahtjevima i prijavama potencijalnih korisnika sredstava i Zapisnike o vrednovanju zahtjeva.

Potrebno je da Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona dostavlja izvještaje o utrošku tekućih transfera Ministarstvu finansija i da redovno obavlja nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Kod Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede na poziciji Transfer-poticaj poljoprivrednoj proizvodnji iskazan je iznos od 1.334.206 KM koji se najvećim dijelom odnosi na transfer za primarnu poljoprivrednu proizvodnju (600.003 KM), zakonske obaveze iz oblasti veterinarstva (495.009 KM) i rekultivaciju zemljišta (160.000 KM).

Vlada Kantona je donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava za poticaje u poljoprivredi u 2009. godini-primarna poljoprivredna proizvodnja, kojom su definisane vrste, osnovni i posebni kriteriji i način ostvarivanja novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Navedenim Programom je utvrđeno da u slučaju da odobrene kvote za pojedine vidove podrški ne budu u cijelosti izvršene, sredstva za tu proizvodnju preusmjeriti će se u proizvodnje kod kojih dođe do prekoračenja odobrenih kvota. Tako je Vlada Kantona 14.12.2009. godine donijela Odluku o Izmjenama Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava, kojom su za pojedine proizvodnje, zbog povećanog broja zahtjeva korisnika poticaja, smanjeni

novčani iznosi podrške po jedinici mjere, te je na ovakav način krajem godine potvrđen već nastali utrošak sredstava. Također je utvrđeno da je u 2009. godini izvršena isplata 68.700 KM koji se odnosi na dug iz 2008. godine za stacionirano ovčarenje.

Ministarstvo je donijelo Uputstvo za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2009. godini, kojim je definisan način ostvarenja potpora, postupci ostvarenja, uslovi, potrebna dokumentacija, rokovi za prijavu poticaja i potrebni obrasci. Navedenim Uputstvom je utvrđeno da korisnici prijavljuju proizvodnju do konca maja 2009. godine, s tim da će Ministarstvo obaviti terensku provjeru i obradu dokumentacije, nakon čega će ispostaviti zahtjev Ministarstvu finansija za isplatu novčanih potpora. Također je propisano da će nakon ostvarenja novčanih potpora, kantonalna inspekcija provjeriti te potpore. Nije prezentirana dokumentacija da je kantonalna inspekcija izvršila terenske provjere i sačinila zapisnike o izvršenoj kontroli za sve vrste potpora.

Vlada Kantona je 22.07.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa korištenja novčanih sredstava za osposobljavanje nepoljoprivrednog zemljišta ili poljoprivrednog zemljišta slabijeg kvaliteta za poljoprivrednu proizvodnju, za što su Rebalansom Budžeta odobrena sredstava u iznosu od 160.000 KM. Nije prezentirana dokumentacija da je nadležna Komisija za odabir projekata tokom i po završetku radova izvršila kontrolu, niti da su nakon okončanja projekta Ministarstvu dostavljeni nalazi zemljišta, koje je bilo predmetom rekultivacije. Pojedinačnim ugovorima zaključenim sa korisnicima sredstava definisan je rok završetka radova do 15.12.2009. godine, koji nije ispoštovan. Na navedenoj vrsti poticaja iskazan je iznos od 23.940 KM, koji se odnosi na izdatke za rekultivaciju poljoprivrednog zemljišta iz 2008. godine.

Također je utvrđeno da je tokom 2009. godine izvršena isplata sredstava u iznosu od 199.050 KM za provođenje mjera prevencija i ubijanja životinja zaraženih brucelozom, poslove transporta i veterinarske usluge (eutanzija, dezinfekcije, naknadna uzorkovanja) na osnovu rješenja nadležnog Ministarstva ispostavljenih u 2008. godini.

Vlada Kantona je 30.03.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava na ime pomoći poljoprivrednim proizvođačima. U okviru navedenih izdataka evidentirana je isplata u iznosu od 13.000 KM Udruženju poljoprivrednika Kantona i 2.000 KM Udruženju poljoprivrednika Općine Kiseljak. Utvrđeno je da su navedena sredstva utrošena za rad i opremanje navedenih udruženja (telefon, električna energija, gorivo, kancelarijski materijal, održavanje vozila, nabavka kompjutera, štampača, faxesa), a ne za namjene predviđene Programom utroška (za izrade studija i organiziranje edukacija poljoprivrednih proizvođača preko Udruženja). Također je utvrđeno da je izvršena isplata 2.000 KM Udruženju poljoprivrednika „Agrar“ Bugojno za koji nije dostavljen Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava. Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi da je ukupan iznos od 17.000 KM utrošen za namjene predviđene navedenim Programom.

Vlada je donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Transfer-poticaji vodoprivredi“ nakon čega je pojedinačnim odlukama Vlade, utvrđeno da će se 220.000 KM realizirati direktno ugovaranjem radova sa dobavljačima (uz primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH), a preostalih 215.000 KM izdvajaju se općinama, sa kojima su potpisani ugovori o korištenju sredstava. Navedenim Programom utroška nije utvrđen nadzor nad realizacijom ovih sredstava niti je propisana obaveza korisnicima da podnose izvještaje o utrošku sredstava. Prilikom odabira korisnika (općina) i visine sredstava koja će im se dodijeliti korišteni su osnovni i dopunski kriteriji koji su dosta uopšteni, tako da se ne može ocijeniti niti potvrditi ispravnost visine dodjeljenih sredstava. Kod realiziranja projekata iz oblasti vodoprivrede, gdje je Ministarstvo provodilo odabir izvođača radova u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, utvrđeno je da su u većini slučajeva (104.628 KM) Zaključci Vlade o saglasnosti na izbor najpovoljnije ponude i Odluke o izdvajanju sredstava doneseni 31.12.2009. godine, dok su ugovori sa izvođačima radova zaključeni 30.12.2009. godine (**prije donošenja odluke Vlade**). Okončane situacije odnosno računi ispostavljeni su 31.12.2009. godine. Utvrđeno je da nadzorni organi od navedenog iznosa (104.628 KM) nisu ovjerali okončane situacije u iznosu od 49.974 KM. Po izjavama nadležnih osoba radovi nisu izvedeni, tako da okončane situacije faktički predstavljaju unaprijed plaćene troškove, što je u suprotnosti sa odredbama zaključenih ugovora. Iz naprijed navedenog može se zaključiti da pravovremeno nisu pokrenute aktivnosti vezane za realizaciju ovog transfera, kao i da su nerealno iskazani izdaci u 2009. godini za radove koji nisu stvarno izvedeni.

Kod realiziranja ostalih projekata iz oblasti vodoprivrede, za koje su zaključeni ugovori sa općinama, utvrđeno je da Ministarstvu dostavljen Izvještaj Općine Vitez dana 09.03.2010. godine u kojem je navedeno

da su sredstva u iznosu od 35.000 KM utrošena za sanaciju korita rijeke Kruščice i romskog potoka, a ne za namjenu utvrđenu Programom utroška sredstava, odnosno regulaciju rijeke Lašve u gradskoj zoni u Općini Vitez. Prema izjavi nadležne osobe, promjena namjene utroška sredstava u Ministarstvu je odobrena usmenim putem. Navedeno je bitno budući da se ovaj transfer finansira iz namjenskih sredstava prikupljenih na osnovu Zakona o vodama.

Za izvođenje radova na izgradnji čatrnje za vodu na Vlašiću, Ministarstvo je 30.12.2009. godine zaključilo Ugovor o prijenosu sredstava sa "Merkez Oil" d.o.o Novi Travnik u iznosu od 29.990 KM, za koji nije obezbijedena saglasnost Vlade na izbor najpovoljnije ponude i Odluka o izdvajanju sredstava. Dostavljen je Zapisnik sa sjednice Vlade održane 29.12.2009. godine i nastavljene 21.01.2010. godine u kojem se navodi da se nakon obrazloženja resornog ministra zbog nedostataka sredstava Vlada nije izjašnjavala o ovoj tački. Za realizaciju navedenih sredstava Ministarstvo je provelo postupak konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda tako da su određenim ponuđačima pozivi upućeni 14.12.2009. godine. Utvrđeno je da ponuda izabranog ponuđača iz februara 2008. godine, tako da se ne može potvrditi da su ispoštovane procedure predviđene Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Kontrola utroška sredstava od strane Ministarstva nije izvršena u skladu sa zaključenim ugovorima sa općinama.

Potrebno je dosljedno primjenjivati Uputstvo za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu vršenja terenske kontrole i provjere potpora od strane kantonalne inspekcije.

Osigurati dosljednu primjenu usvojenog Programa utroška sredstava na ime pomoći poljoprivrednim proizvođačima u dijelu namjenskog utroška sredstava i dostavljanja izvještaja korisnika o istom.

Potrebno je da se u slučaju većeg ostvarenja pojedinih vrsta poticaja (program iskorijenjavanja bruceloze) u odnosu na procjenu prilikom donošenja Budžeta i usvajanja Programa, na vrijeme izvrše preusmjeravanja, u cilju izbjegavanja prekoračenja Budžeta.

Potrebno je da se u skladu sa odobrenim sredstvima, donesu kriteriji sa mjerljivim parametrima, na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje svrhe predloženih projekata iz oblasti vodoprivrede i utvrdi visina odobrenih sredstava. Također potrebno je blagovremeno izvršiti realizaciju odobrenih sredstava, osigurati nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava, kao i izvještavanje korisnika sredstava o utrošku istih.

Kod **Kantonalne uprave za šumarstvo** za dodjelu sredstava u iznosu od 650.000 KM, Vlada je 22.07.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava sa pozicije „Transfer općinama prema članu 62. federalnog Zakona o šumama za razvoj nerazvijenih dijelova općina“ i pojedinačne odluke o izdvajanju sredstava. Programom utroška sredstava utvrđena je obaveza nadzora nad namjenskim korištenjem sredstava, ali ne i način vršenja nadzora. Nisu se zaključivali pojedinačni ugovori sa općinama kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze ugovornih strana, niti je prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je izvršen nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava datih po usvojenom Programu za 2009. godinu.

Na poziciji „Transfer-poticaj šumarstvu za privatne šume“ iskazan je iznos od 37.887 KM od čega se 20.000 KM odnosi na izdatak za finansiranje završnih aktivnosti na izradi šumsko-gopodarskih osnova za privatne šume za područje Kantona. Naime, riječ je o nastavku realizacije Okvirnog sporazuma zaključenog 16.08.2006. godine između Vlade Kantona i JP „Bosanskohercegovačke šume“ Sarajevo za usluge izrade šumsko-gospodarskih osnova za privatne šume u ukupnom iznosu od 345.903 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da za navedeni iznos dodatnih radova na premjeru i obradi podataka (20.000 KM) nije zaključen Aneks ugovora.

Potrebno je definisati način vršenja nadzora i osigurati isti nad namjenskim korištenjem sredstava „Transfera općinama prema članu 62. federalnog Zakona o šumama za razvoj nerazvijenih dijelova općina“. Zaključiti ugovore sa općinama, kojima bi se regulisali međusobna prava i obaveze.

Kod **Kantonalne uprave za civilnu zaštitu**, na poziciji transfera za posebne namjene iskazan je iznos od 49.044 KM. Najveći dio ovog iznosa odnosi se na nabavku radio uređaja KT sa pripadajućom opremom u iznosu od 28.826 KM, a na osnovu ugovora zaključenog 11.09.2008. godine između Uprave za civilnu

zaštitu i „Elzas“ doo Sarajevo. Revizijom je utvrđeno da nije ispoštovan ugovoreni rok isporuke od 60 dana od dana potpisivanja Ugovora, a istim nisu utvrđeni ni kazneni penali za nepoštivanje ugovora. Navedeni izdatak je nepravilno knjigovodstveno evidentiran na poziciji tekućih transfera i isti je trebao biti iskazan na propisanim pozicijama stalnih sredstava kako je propisano Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Utvrđeno je da Skupština Kantona nije donijela Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano članom 173. federalnog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Vlada Kantona je 31.12.2009. godine donijela Zaključak kojim kao predlagatelj Programa zaštite za razdoblje 2007.-2011. godine povlači iz skupštinske procedure navedeni Program zbog potrebe za aktualiziranjem njegova sadržaja i usklađivanja sa Zakonom. Revizijom je utvrđeno da iz razloga ne donošenja Programa razvoja zaštite i spašavanja nije donesen ni Godišnji plan korištenja sredstava u skladu sa federalnom Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Navedeni Plan korištenja sredstava se donosi za svaku kalendarsku godinu i sadrži sve zadatke koji se tokom godine trebaju finansirati i sve vrste i količine sredstava i opreme koja se treba nabaviti.

Vlada Kantona je 09.02.2009. godine dala saglasnost Upravi za civilnu zaštitu na Finansijski plan korištenja sredstava od naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2009. godinu u ukupnom iznosu od 300.000 KM iz tekućeg priliva i iz akumuliranih sredstava prethodnog perioda. Konstatovano je da navedeni Finansijski plan nije usklađen sa Budžetom Kantonalne uprave za 2009. godinu, prema kojem je na poziciji transfera za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća odobreno ukupno 752.100 KM.

Vlada nije donijela Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona, iako je donesen Program rada 10.02.2009. godine prema kojem je za izradu ovog Plana, Vlada zadužila Upravu za civilnu zaštitu, kantonalna ministarstva i ostale organe uprave.

Dosljedno primjenivati Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH u cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja nabavke stalnih sredstava na propisanim pozicijama.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Kantonalna uprava civilne zaštite, za korištenje sredstava za zaštitu i spašavanje, je dužna donijeti detaljni Godišnji plan korištenja sredstava, koji treba sadržavati precizno utvrđene zadatke koji će se finansirati tokom godine kao i sve vrste i količine sredstava i opreme koju treba nabaviti u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Kod **Ministarstva zdravstva i socijalne politike** najvećim dijelom sredstva su realizovana za beneficije socijalne zaštite 8.306.614 KM utvrđene zakonom, transfer Zavodu za javno zdravstvo 180.000 KM i transfer zdravstvenim ustanovama kantona i jačanje primarne zdravstvene zaštite 274.346 KM.

Članom 102. kantonalnog Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom, Ministarstvo zdravstva odobrava jednokratne pomoći ustanovama socijalne zaštite, humanitarnim i nevladinim organizacijama, udruženjima građana, pojedincima i porodicama koji se nađu u teškoj socijalnoj i zdravstvenoj situaciji prema projektima od općeg društvenog interesa koji imaju socijalni karakter. Ministarstvo je 14.09.2009. godine donijelo Pravilnik o kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći kojim je utvrđena visina jednokratne novčane pomoći i to do iznosa tri prosječne mjesečne neto plaće ostvarene u prethodnoj godini u Kantonu i ostvaruje se jednom u toku godine. Članom 3. ovog Pravilnika predviđeno je da o pristiglim zahtjevima pojedinaca odlučuje ministrica na osnovu medicinske dokumentacije u skladu sa kantonalnom Listom teških bolesti i teških tjelesnih ozljeda iz 2006. godine. Međutim navedenim Pravilnikom nisu utvrđeni kriteriji na osnovu kojih bi se odredila visina jednokratne novčane pomoći.

Potrebno je da Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Pravilnikom o kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći definiše kriterije na osnovu kojih bi se odredila visina jednokratne novčane pomoći i u kom rasponu bi se kretale iste.

Tekući transferi **Ministarstva privrede** iskazani su u iznosu od 1.029.989 KM i odnose se na: transfer za poticaj privredi 995.100 KM i 34.889 KM za usluge geodetskog premjera rudarskih radova korisnika koncesije. Za realizaciju transfera-poticaj privredi Vlada Kantona je donijela dvije Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava sa pozicije „Transfer-poticaji privredi“ u ukupnom iznosu od 1.000.000 KM, koji je razvrstan u 6 lotova. U Programu utroška su za svaki lot navedeni ciljevi projekta, kriteriji za izbor, kvalitet projekta te vrsta organizacije koja može biti potencijalni korisnik sredstava.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je Stručna komisija nakon provedene procedure javnog oglašavanja, u decembru 2009. godine sačinila Zapisnik za izbor korisnika sredstava poticaja sa prijedlozima korisnika poticaja po LOT-ovima i utvrđenim vrijednostima (rasponima) u KM za dodjelu prema ostvarenom broju bodova. Utvrđeno je da za LOT 1, 2, 3, 4 kao i za LOT 2/2, su svi predlagачi projekata koji su dostavili traženu opću dokumentaciju iz Javnog natječaja dobili sredstva poticaja bez obzira na ostvareni broj bodova. Visina poticaja je ovisila o ostvarenom ukupnom broju bodova, s tim da su korisnicima sredstva dodijeljena bez obzira što nisu zadovoljili sve posebne kriterije kao što su osiguranje sredstava iz drugih izvora, povećanje zaposlenosti, vrijednost izvoza (za koje su dobivali 0 bodova). Utvrđeno je da dio kriterija kao što su: kvalitet i kompleksnost projekta, stepen samofinansiranja, osiguranje sredstava iz drugih izvora, čuvanje kulturnog i historijskog naslijeđa-tradicionalni zanati, originalnost projekta u smislu proširenja turističke ponude, stepen uvođenja sistema (standardizacija) su uopštenog karaktera i nisu dovoljno razrađeni, tako da se ne može potvrditi bodovanje po ovim kriterijima kao ni visina dodijeljenih sredstava.

Značajno je napomenuti da je Stručna komisija za izbor korisnika ovih sredstava podnijela 21.12.2009. godine Vladi Kantona prijedlog Odluke o raspodjeli dijela sredstava za LOT 1/2 sa utvrđenim iznosom sredstava prema ostvarenom broju bodova (ukupno 695.000 KM za 67 korisnika sredstava). Vlada nije prihvatila prijedlog Komisije za navedeni LOT, tako da je 31.12.2009. godine donijela Odluku o raspodjeli dijela sredstava sa pozicije „Transfer za poticaj privredi“, prema kojoj je izvršena raspodjela iznosa od 690.100 KM za 67 korisnika sredstava (samo za korisnike koji su ostvarili 30 bodova i više u linearnom iznosu od 10.300 KM).

Sa korisnicima sredstava su 31.12.2009. godine zaključeni pojedinačni ugovori u kojima je definisan rok implementacije programa od 12 mjeseci, mada su pojedinačni korisnici sredstava u svojim aplikacijama naveli i kraće rokove implementacije sredstava. Korisnici sredstava (LOT 2,3 i LOT 2/2) su sa danom zaključenja Ugovora dostavili Ministarstvu privrede zamolbe budući da nisu dobili traženi iznos sredstava, da realno mogu zadržati postojeći broj uposlenih bez prijema novih djelatnika, što je i prihvaćeno od strane Ministarstva kroz zaključene ugovore. Navedeno dovodi u pitanje očekivane efekte usvojenog Programa utroška sredstava posebno imajući u vidu da je jedan od kriterija prilikom bodovanja bio povećanje zaposlenosti. Kod ugovora o implementaciji odobrenih sredstava za LOT 1/2, korisnici sredstava su se obavezali da zadrže postojeći broj uposlenika i da zasnuju radni odnos sa jednim novim radnikom. Prema zaključenim ugovorima, korisnici su obavezni da u roku od 30 dana nakon implementacije programa Ministarstvu privrede podnesu konačan izvještaj o implementaciji programa i rezultatima ostvarivanja istog. Imajući u vidu da su sredstva realizovana krajem godine nadzor nad utroškom sredstava treba da se obavi u toku 2010. godine.

Za sredstva dodijeljena za ove namjene u 2008. godini (1.236.500 KM), prezentirana je dokumentacija iz koje se zaključuje da je Stalna Komisija za praćenje utroška sredstava vršila kontrolu utroška sredstava, što podrazumijeva posjete na terenu, nadziranje programa te praćenja roka za implementaciju istog. U izvještaju Komisije navedeno je da 11 korisnika sredstava sa 11.03.2010. godine nije dostavilo konačne Izvještaje o utrošku, a istima je poslana opomena da u što skorijem roku dostave svoje konačne izvještaje. Iz navedenog se može zaključiti da od strane Ministarstva nisu poduzete sve adekvatne mjere u svrhu pravdanja utroška sredstava od strane korisnika.

Na poziciji transfera za sufinansiranje istraživačkih radova u domenu mineralnih sirovina iskazan je iznos od 34.889 KM, na osnovu Odluke Vlade o izdvajanju sredstava za izvršene usluge geodetskog premjera rudarskih radova. Izdatak je evidentiran na osnovu računa „Geodata“ d.o.o Jajce od 26.12.2008. godine, čime su za navedeni iznos više evidentirani troškovi 2009. godine.

Potrebno je izvršiti detaljnu razradu kriterija prilikom bodovanja projekata vezanih za dodjelu sredstava sa pozicije „Transfera-poticaji privredi“ te dosljedno primjenjivati Program utroška sredstava u dijelu rasporeda i namjenskog trošenja istih.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Ostali bitni nalazi

Kod Ministarstva prostornog uređenja, obnove i povratka na poziciji vanbilansne evidencije iskazan je iznos od 33.239 KM, koji se odnosi na neutrošena sredstva iz ranijih godina, na osnovu zajedničkog projekta za izbjegla i raseljena lica na području Kantona. Naime ova sredstva su i u ranijem periodu bila na posebno otvorenom računu kod Hypo Alpe Adria bank koji nije u sastavu jedinstvenog računa Trezora.

Potrebno je da se izvrši uvid i analiza stanja sredstava na izdvojenom računu kod Hypo Alpe Adria bank i da se po istom poduzmu adekvatne mjere.

4.6 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Vlada Kantona je donijela Plan nabavki roba i usluga za potrebe budžetskih korisnika za 2009. godinu, u kojem su navedeni pojedinačni predmeti nabavke roba i usluga (tekući izdaci) bez utvrđene vrijednosti, obima i količine predmeta nabavke. Vrijednost pojedinačnih nabavki roba i usluga, na početku postupka nabavke, nije procijenjena od strane ugovornog organa kako je propisano članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH, a opredjeljuje vrstu postupka koji će se provesti. Navedene postupke nabavki provodila je Komisija za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih organa uprave imenovana rješenjem Vlade Kantona.

Uvidom u dokumentaciju vezanu za nabavku kancelarijskog materijala, materijala za čišćenje, goriva i servisiranja vozila utvrđeno je da su provedeni otvoreni postupci, a u tenderskoj dokumentaciji nije navedena količinska specifikacija predmeta nabavke, što nije u skladu s članom 13. Zakona o javnim nabavkama BiH i članom 10. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH, kojim su propisane neophodne informacije koje tenderska dokumentacija treba da sadrži. Ugovori sa odabranim dobavljačima zaključeni su na osnovu jediničnih cijena, bez ukupne vrijednosti ugovora.

Prilikom provođenja postupaka nabavke usluga servisiranja, održavanja i osiguranja vozila nisu se dosljedno poštivale odredbe članova 12., 22 i 23. Zakona o javnim nabavkama BiH u dijelu ispunjavanja kvalifikacijskih uslova za učešće u postupku nabavke, kao i osiguranja stvarne konkurencije. Tako je u postupku nabavke usluga servisiranja vozila Komisija izvršila bodovanje sve tri pristigle ponude iako je jedan od ponuđača imao dospjelih, a neizmirenih obaveza po osnovu indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksu. Kod nabavke usluga osiguranja vozila pristigla je samo jedna ponuda od Konzorcij-a („Sarajevo osiguranje“ d.d. Sarajevo i „Croatia osiguranje“ d.d. Ljubuški), te je sa navedenim ponuđačem zaključen Okvirni sporazum o obaveznom i kasko osiguranju vozila, iako je utvrđeno da je jedan od članova Konzorcija imao dospjelih, a neizmirenih poreznih obaveza, čime je postupljeno suprotno Zakonu.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 3.561.620 KM, što u odnosu na plan od 7.923.816 KM predstavlja ostvarenje od 44.94 %. Najveći dio ovih izdataka odnosi se na ustanove obrazovanja (2.310.725 KM), MUP (552.459 KM), pravosudne institucije (454.476 KM) što čini 93,15 % od ukupne realizacije ovih izdataka, dok se 243.960 KM odnosi na nabavku stalnih sredstava kod ostalih organa uprave.

Kapitalni izdaci za **kantonalne organe uprave** odnose se na nabavku građevina (73.126 KM) i nabavku opreme (170.834 KM). Kod Kantonalnog arhiva Travnik na nabavci građevina iskazano je 73.126 KM, a odnosi se na nastavak izvođenja radova na adaptaciji i renoviranju Depoa Kantonalnog arhiva Travnik-I faza, a za koje je u ranijem periodu zaključen ugovor sa „Građevinar“ d.o.o. Novi Travnik, u

vrijednosti 354.247 KM. U toku 2009. godine, na osnovu mišljenja i saglasnosti nadzornog organa i stručne komisije, došlo je do prenamjene projekta, te je proveden pregovarački postupak s dobavljačem „Građevinar“ d.o.o. Novi Travnik s kojim je zaključen Anex ugovora. Istim je izmijenjena vrijednost radova za 51.355 KM, tako da ukupna vrijednost ugovora iznosi 405.603 KM. Navedenim anexom ugovora nije jasno preciziran rok za izvršenje radova, a do momenta okončanja revizije radovi još nisu bili okončani.

Najznačajni iznos kapitalnih izdataka za rekonstrukciju i adaptaciju **pravosudnih institucija** iskazan je kod Općinskog suda Bugojno (370.352 KM), a odnosi se na izvođenje radova na fazi II adaptacije i nadogradnje zgrade Općinskog suda. Navedeno ulaganje predstavlja nastavak realizacije ugovora iz 2008. godine, a evidentirano je na poziciji stalnih sredstava u obliku prava. Prema prezentiranoj dokumentaciji ne može se tačno utvrditi u čijem je vlasništvu zgrada u kojoj je smješten Općinski sud. Potrebno je da se od strane Suda u narednom periodu poduzmu aktivnosti kako bi se predmetni dio zgrade Suda uveo u zemljišnu knjižne evidencije i u knjige etažnog vlasništva (kao vlasnik 1/1 II sprata zgrade Općine u kojoj je smješten). Po izjavi nadležne osobe još nije izvršeno etažiranje kako bi se dalje poduzele potrebne aktivnosti.

Na ime kapitalnih izdataka kod **ustanova obrazovanja** (srednje i osnovne škole) utrošeno je 2.310.725 KM za koje je postupke nabavki provela Komisija za javne nabavke za potrebe osnovnih i srednjih škola imenovana Rješenjem Vlade iz 2005. godine.

Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda bez dodatnog obavještenja za sanaciju temelja u OŠ „Vitez“, Vitez (59.859 KM) pokrenut je u decembru 2009. godine bez saglasnosti Vlade o pokretanju postupka (tek naknadno je data saglasnost na pokretanje postupka 31.12.2009.godine). Komisija je zapisnički (24.12.2009. godine) konstatovala da su pristigle tri ponude i da iste ispunjavaju sve tražene elemente, ali nije prezentiran Zaključak Vlade o davanju saglasnosti na odabir korisnika i zaključenje ugovora. Također nije prezentirano da je dostavljena Obavijest o odabiru najpovoljnijeg dobavljača svim učesnicima u postupku, prema odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH. Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi da je ugovor zaključen u zakonski propisanom roku budući da je isti zaključen sa „Gradi-H“ d.o.o. Travnik 31.12.2009. godine. Ugovorena vrijednost radova iznosila je 59.859 KM, bez definisanog roka za izvršenje radova, sa avansnim plaćanjem 30.000 KM, a ostatak sredstava po završetku radova. Međutim, utvrđeno je da je ukupno ugovorena vrijednost, suprotno zaključenom ugovoru, plaćena na osnovu fakture navedenog dobavljača od 31.12.2009. godine. S obzirom da je ugovoren avans u iznosu od 30.000 KM, za navedeni iznos se trebala ispostaviti avansna faktura, a ostatak ugovorenog iznosa plaćati po izvršenju radova odnosno ispostavljanju privremenih i okončane situacije. Iz naprijed navedenog može se zaključiti da je nabavka sredstava u 2009. godini nerealno uvećana za cjelokupan iznos od 59.859 KM, s tim da se avans trebao evidentirati na poziciji potraživanja za unaprijed plaćene troškove.

Uvidom u dokumentaciju vezanu za realizaciju ugovora za nabavke opreme i rekonstrukciju i investiciono održavanje u odabranom uzorku od 306.216 KM (osnovne i srednje škole), utvrdili smo da je najveći dio ugovora zaključen 31.12.2009. godine, dok su ispostavljene fakture ili okončane situacije isto 31.12.2009. godine. Prema prezentiranoj dokumentaciji kao i po izjavi nadležnih osoba ne može se potvrditi da su nabavke opreme odnosno ugovoreni radovi stvarno i izvršeni do 31.12.2009. godine. Posebno imajući u vidu ugovorene rokove završetka radova i isporuke opreme (do 30 dana), način plaćanja (dijelom avansno), kao i da „okončane situacije“ nisu ovjerene od strane nadzornog organa, navedeno dovodi u pitanje mogućnost iskazivanja ovih izdataka u revidiranoj godini.

Utvrđeno je i da su na poziciji kapitalnih izdataka Uprave za geodetske i imovinske poslove evidentirani iznosi od 19.248 KM i 14.954 KM, koji se odnose na usluge digitalizacije katastarskih planova. Izdaci su evidentirani na osnovu ispostavljenih faktura što je suprotno ugovorenom načinu plaćanja (avansno plaćanje). Navedeno ukazuje da od strane Uprave nije vršena adekvatna kontrola realizacije ugovora koja bi potvrdila da su radovi izvršeni u vrijednostima ispostavljenih faktura.

Potrebno je da Plan nabavki roba, radova i usluga usvojen od strane Vlade Kantona sadrži predmet nabavke i procijenjene vrijednosti nabavke sa utvrđenim količinama.

Prilikom provođenja postupaka nabavke roba, usluga i radova potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH u dijelu: procijenjivanja vrijednosti nabavki, sačinjavanja tenderske dokumentacije, ispunjavanja kvalifikacijskih uslova za učešće, dostavljanja obavještenja o rezultatima izbora ponuđačima u propisanom roku, kao i zaključivanja ugovora u propisanim rokovima.

Potrebno je da se nastave aktivnosti vezano za pitanje vlasništava dijela zgrade Općinskog suda u Bugojnu u koju je izvršeno ulaganje.

4.7 Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2009. godine

Na osnovu Odluke Vlade Kantona o redovnom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja Kantona za 2009. godinu imenovane su komisije za provođenje godišnjeg popisa i to: Centralna popisna komisija za kantonalna ministarstva i organe uprave, popisna komisija za Ministarstvo unutrašnjih poslova, dok su Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta formirali centralne popisne komisije za niže potrošačke jedinice. Pojedinačnim odlukama Vlade usvojeni su Elaborati Centralnih popisnih komisija o izvršenom redovnom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja Kantona. U izvještajima centralnih popisnih komisija, kao i u pojedinačnim izvještajima korisnika utvrđeno je da nisu data pojedinačna obrazloženja prijedloga za rashodovanje stalnih sredstava.

Uvidom u Izvještaj o popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, obaveza i potraživanja kod pravosudnih institucija, utvrđeno je da nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava i izvora sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora sa stvarnim stanjima utvrđenim popisom. Isto tako navodimo da su Centralne popisne komisije za škole i pravosudne institucije preuzimale stanja potraživanja i obaveza iz knjigovodstvenih evidencija. Revizorskom timu nisu dostavljeni izvještaji o obavljenom popisu za odabrani uzorak škola (Osnovna škola „Muhsin Rizvić“ i Srednja škola „Ivan Goran Kovačić“), tako da se ne može potvrditi da je od strane istih izvršen fizički popis i usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

U Elaboratu Centralne popisne komisije za kantonalna ministarstva i ostale organe uprave konstatovan je manjak u iznosu od 24.125 KM na poziciji stalnih sredstava (djela likovnih umjetnosti) kod Službe za zajedničke poslove, a koji je nastao u ranijem periodu. Na prijedlog Komisije da se navedeni manjak iskknjiži na teret budžetskog korisnika (na kome se vode slike) ili odgovornih osoba gdje se može utvrditi odgovornost, Vlada se nije izjasnila niti donijela konačnu Odluku. Za dio manjka od 16.592 KM koji je naveden u Izvještaju nije naznačen naziv budžetskog korisnika kod kojeg je nastao manjak. Utvrđeno je da za iznos potraživanja evidentiran kod Ministarstva obrazovanja (16.965 KM), a koji se odnosi na dva puta plaćeni račun Studentskog centra Zenica iz 2007. godine, Komisija za popis nije dala prijedlog za postupanje po navedenom.

Uvidom u predočenu dokumentaciju, utvrđeno je da je izvršeno iskknjižavanje predloženih sredstava za rashod, a da prethodno nije formirana komisija za postupanje sa rashodovanim sredstvima (koja će predložiti fizičko uništenje stalnih sredstava, donaciju ili prodaju istih). Također, revizijom je utvrđeno da, i pored datih preporuka u ranijim revizorskim izvještajima, na nivou Kantona nije ustrojena evidencija stalnih sredstava (kroz softversku aplikaciju), koja bi obezbijedila potpune i tačne podatke o istima i jednoobrazno postupanje. U Ministarstvu finansija stalna sredstva svih budžetskih korisnika se vode na tabelarnim pregledima (u Excelu), a izvršeni fizički popis sredstava se upoređuje sa naprijed navedenim tabelama. U nižim potrošačkim jedinicama Ministarstva pravosuđa i Ministarstva obrazovanja stalna sredstva se vode samo na popisnim listama odnosno nije obezbijedena zakonom propisana evidencija. Konstatovali smo da je kod određenog broja škola, koje su bile predmet revizije, knjigovodstveno evidentirana nabavka stalnih

sredstava na dan 31.12.2009. godine, dok su izdaci za nabavku knjigovodstveno evidentirani kada su i nastali (ranije tokom godine), što je za posljedicu imalo nepravilan obračun amortizacije.

Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obaveza Kantona, te uskladiti stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa članom 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Uspostaviti evidenciju stalnih sredstava u prihvatljivoj softverskoj aplikaciji za sve budžetske korisnike.

Nabavku stalnih sredstava knjigovodstveno evidentirati sa datumom nabavke, a rashodovanje istih provoditi u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i kantonalni trezor.

4.8 Tekuća rezerva

Prema Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona, Tekuća rezerva je iskazana u iznosu od 406.659 KM, od čega se na tekuću rezervu Vlade odnosi 137.270 KM, premijera 149.389 KM i ministra finansija 120.000 KM.

Revizijom je utvrđeno da je izvršen prijenos sredstva tekuće rezerve za različite namjene od kojih navodimo: isplatu Službi za zapošljavanje Kantona za naknadu braniteljima 97.726 KM, potpore pojedincima u svrhu liječenja 57.400 KM, pomoć za rad Udruženja 84.150 KM, zahtjevi pojedinaca u svrhu školovanja 63.600 KM, ostali zahtjevi pojedinaca 19.439 KM, tako da se ne može u potpunosti potvrditi da su se koristila za namjene određene Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine, što dovodi u pitanje opravdanosti trošenja sredstava na ovakav način posebno ako se ima u vidu da je vršen prenos sredstava za školovanje i pomoć za rad udruženjima. Utvrđeno je da Vlada nije donijela kriterije upotrebe sredstava tekuće rezerve Budžeta, kako je propisano Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2009. godinu.

Odlukama Vlade kojim su odobrena sredstva iz tekuće rezerve nije regulisana obaveza izvještavanja korisnika sredstava o utrošku budžetskih sredstava.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona potrebno je utvrditi kriterije upotrebe sredstava tekuće rezerve Budžeta te istu koristiti za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine. Odlukama o korištenju sredstava tekuće rezerve utvrditi korisnicima obavezu podnošenja izvještaja o utrošku istih.

4.9 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima o izvršenju Budžeta za 2009. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Budžeta za 2009 godinu	Ostvareno u 2008 godini	Ostvareno u 2009 godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A. Prihodi, primici, finansiranje i neraspoređeni višak prihoda (I+II)		149.058.325	150.684.478	138.810.909	93,12
I Prihodi, primici i finansiranje (1+2+3)		144.822.325	150.684.478	138.810.909	95,85
1.	Prihodi i primici	136.114.269	148.149.195	130.328.673	95,75
2.	Potpore-Tekući Grantovi	2.708.056	2.535.283	2.482.236	91,66
3.	Finansiranje	6.000.000		6.000.000	100,00
II Neraspoređeni višak prihoda iz prethodnog perioda		4.236.000		-	-
B Rashodi i izdaci (1+2)		149.058.325	157.326.491	141.121.151	94,67
1.	Tekući rashodi	141.134.509	151.324.989	137.559.531	97,47
2.	Kapitalni izdaci	7.923.816	6.001.502	3.561.620	44,95
C. Višak prihoda nad rashodima			-		-
D. Višak rashoda nad prihodima (B-I)		-	6.642.013	2.310.242	-
E.. iz viška prihoda prošlih godina		-	3.373.197		-

Kao što se vidi iz prethodne tabele ostvareni višak rashoda nad prihodima u 2009. godini iznosi 2.310.242 KM. Neraspoređeni višak prihoda iz prethodne godine iskazan u godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta u iznosu od 4.236.000 KM je budžetom planiran za pokriće viška rashoda nad prihodima u 2009. godini. Finansiranje je planirano i ostvareno u iznosu od 6.000.000 KM a odnosi se na primljena sredstva od Međunaradnog monetarnog fonda za pokriće deficita ostvarenog u 2009. godini. Dio viška rashoda nad prihodima iz prethodne godine u iznosu od 3.373.197 KM je pokriven iz viška prihoda iz 2007. godine, dok je stvarni nepokriveni deficit iz 2008. godine iznosio 3.268.816 KM.

U finansijskom iskazu „konsolidovani bilans stanja“ za 2009. godinu iskazan je višak rashoda nad prihodima 19.305.536 KM. Izvršenom analizom finansijskih pokazatelja kod utvrđivanja iskazanog finansijskog rezultata ne može se potvrditi da iskazano stanje predstavlja stvarni rezultat posebno iz razloga što nije jasno definisan način pokrivanja akumuliranog viška rashoda nad prihodima iz prethodnih godina, niti je izvršena analiza koja upućuje na koji period se neraspoređeni akumulirani višak rashoda nad prihodima odnosi. Prema naprijed navedenom, ostvareni višak rashoda nad prihodima u 2009. godini u iznosu od 8.310.242 KM je uvećao stanje akumuliranog viška rashoda nad prihodima iz prethodnih godina i isti se nije mogao u cijelom iznosu pokriti ostvarenim finansiranjem.

Potrebno je da se izvrši analiza neraspoređenog viška rashoda nad prihodima i akumuliranog viška prihoda nad rashodima iskazanih u Konsolidovanom Bilansu stanja na dan 31.12.2009. godine i da se utvrdi iznos stvarnog viška rashoda nad prihodima po periodima na koji se odnosi.

4.10 Novčana sredstva

Novčana sredstva na Jedinstvenom računu Trezora sa stanjem na dan 31.12.2009. godine iznose 7.074.445 KM od čega se 2.721.971 KM odnosi na sredstva na ESCROW računu, a 1.268.953 KM su sredstava za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća kod „Hypo Alpe Adria Bank“ d.d. Uvidom u Izvještaj Centralne popisne komisije utvrđeno je da je komisija u svom izvještaju konstatovala stanje novčanih sredstava u iznosu od 33.239 KM koje je evidentirano u vanbilansnoj evidenciji. Naime radi se o donatorskim sredstvima za realizaciju zajedničkog projekta za izgradnju porušenih stambenih objekata izbjeglih i raseljenih lica na području Kantona.

4.11 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja, u konsolidovanim finansijskim izvještajima evidentirana su u iznosu od 1.189.022 KM, a odnose se na potraživanja od pravnih lica 967.650 KM (potraživanja po osnovu koncesija 570.873 KM, dati avansi 210.948 KM i potraživanja po osnovu kamata 126.312 KM), ostala potraživanja 221.372 KM (133.067 ostala potraživanja od čega se iznos od 85.618 KM odnosi na potraživanje od Zavoda za zdravstveno osiguranje po osnovu zahtjeva za refundaciju bolovanja uposlenika MUP-a, 66.929 KM sumnjiva i sporna potraživanja koja se također odnose na MUP). Za navedena sumnjiva i sporna potraživanja od strane MUP-a pokrenute su aktivnosti utuženja.

Kratkoročni plasmani, u konsolidovanim finansijskim izvještajima i Glavnoj knjizi Trezora, iskazani su u iznosu od 4.091.609 KM, od čega se na sredstva od privatizacije odnosi 3.715.408 KM, sumnjiva i sporna potraživanja 271.865 KM. Po izjavi ovlaštene osobe za navedena potraživanja pokrenuti su sudski sporovi, za određen broj utuženja donesene su i sudske presude u korist Kantona, koje do okončanja revizije nisu izvršene. Stanje sumnjivih i spornih potraživanja u odnosu na prethodnu godinu je manje za 8.000 KM.

Potrebno je kontinuirano poduzimati mjere radi naplate potraživanja, a posebno u dijelu sumnjivih i spornih potraživanja.

4.12 Kratkoročne obaveze

Ukupne kratkoročne tekuće obaveze na dan 31.12.2009. godine iskazane u Konsolidovanim finansijskim izvještajima iznose 22.482.728 KM. Najveći dio ovih obaveza odnosi se na kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima (11.197.230 KM), obaveze prema radnicima po osnovu plaća i naknada za mjesec decembar 2009. godine (7.467.265 KM) i obaveze prema fizičkim licima (1.767.660 KM).

U okviru **kratkoročnih razgraničenja** najveći iznos odnosi se na razgraničene prihode 1.009.355 KM i to na: sredstva po osnovu koncesija u iznosu od 570.873 KM, razgraničene ostale prihode 259.526 KM, razgraničeni prihod po osnovu zatezних kamata po osnovu koncesionih naknada 126.312 KM i primljene donacije budućeg perioda 52.644 KM.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo finansija Srednjobosanskog kantona dopisom broj : 01-14-339/2010-1 od 14.05.2010. godine očitovao se na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2009. godinu. U prilogu očitovanja data su obrazloženja budžetskih korisnika Kantona (Služba za zajedničke poslove, Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike, Ministarstvo privrede, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povrtaka, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Kantonalna uprava za BIZ, Komisija za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih oragana uprave) na nalaze date u Nacrtu Izvještaja.

Primjedbe i obrazloženja data na Nacrt Izvještaja su razmotrene i one koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dodatna dokumentacija inkorporirane su u Konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2009. godinu.

Rukovodioc Sektora za finansijsku reviziju:

Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Voda tima:
Dijana Šutalo, dipl. oec.

Član tima:
Anisa Prasko, dipl. oec.

Član tima:
Vildana Šahbegović, dipl.oec.